

El mal humor és contagiós.
L'alegria també.

Els prejudicis tanquen portes.
Benvinguda la comprensió.

La indiferència contamina.
Preocupau-vos del medi ambient.

**DÉU SALVE
EL NOSTRE
POBLE ! ! ! !**

L'ESTEL

LA NOSTRA WEB: www.arrakis.es/~estel/

A.P.P.E.C.
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XVII. NÚMERO 395

15 DE SETEMBRE DE 1998

PREU: 200 PTS

Són els alumnes de **Escoleta d'infants de Calvià** que dirigeix na Gabriela Quetgles. Quarenta quatre infants fins a tres anys que durant l'estiu viuen al **Paradís Terrenal** sense un fil de roba al damunt, sense vergonya, sense complexos, sense dolència, però creixeran... i amb el temps tornaran dolentots, superbs, avariciosos... els rossos són fills d'estrangers, els morens són fills de mallorquins i d'espanyols.

Baixa assistència a la "Feria de Abril" i a la festa de SOS racisme

Darrerament s'han celebrat a casa nostra dues manifestacions pretesament culturals o reivindicatives, que fins fa gaire -per exemple en ple franquisme- gairebé no tenien audiència o ni tan sols existien. Ens referim a la *Feria de Abril* i a l'anomenada *Festa de la diversitat*, organitzada per un col·lectiu que respon al nom de SOS Racisme.

Enguany les dues manifestacions, que se celebren per les mateixes dates, posant pals a les rodes a una autèntica integració dels immigrants,

han patit un notable descens d'audiència. Fins ara ningú es creia allò dels tres milions que anaven a ballar sevillanes, però imagineu-vos com deu haver anat enguany que els mateixos organitzadors han hagut de reconèixer la baixada. Els andalusos donen l'excusa de les obres, però ha sigut inevitable donar una imatge de deserció; de fet, ni han donat una xifra milionària d'assistents, per no haver de reconèixer el fracàs. El Sr. Garcia Prieto, que volia aprofitar l'edició d'enguany per fer una macro-campanya

contra la Llei del Català... s'ha quedat amb les ganes. No podria ser aquest un dels motius que ha fet baixar l'assistència? S'hauran sentit, molts immigrants bordament manipulats i no hauran volgut seguir el joc?

Pel que fa a la *Feria de SOS Racisme* va ser curiós veure com, durant la presentació, abans de celebrar-se, ja van dir la gent que hi aniria: 60.000 persones. Com la sabien en tanta exactitud? Finalment van dir 50.000, xifra que ja podeu comptar que deu ser exagerada, dels que van anar a veure les conegudes manifestacions de la cultura africana: menjar, balls, pentinats... El que no sabem és si també s'hi va mostrar un dels fets culturals més típics africans, com és la castració de les nines de cinc o sis anys...

A què deuen ser degudes aquestes baixades d'audiència? Ara per ara, no val la pena intentar esbrinar-ho, perdre-hi el temps, però el que si podem afirmar és que el sistema pot fer figa en algun d'aquests muntatges que organitzen amb un doble motiu: posar pals, com deiem abans, a l'autèntica integració dels immigrants, i afeblir la consciència nacional catalana. Ω

(escrit per un alemany catalanista)

(Terra i ànima)

Himne Nacional Els Segadors

Catalunya, trionfant
Tornarà a ser rica i plena!
Endarrera aquesta gent
Tan ufana i tan superba!
Bon cop de falç!
Bon cop de fals...
Quan vulguin moure brega!
Bon cop de falç!
Ara és hora, segadors!
Ara és hora d'estar alerta!
Per quan vengui un altre juny
Esmolem ben bé les eines!
Bon cop de falç!
Bon cop de falç,
Si el blat ens volen prendre!
Bon cop de falç!
Que tremoli l'enemic
En veient la nostra ensenya:
com fem caure espigues d'or,
Quan convé, seguem cadenes!
Bon cop de falç!
Bon cop de falç,
Defensors de la terra!
Bon cop de falç. Ω

**Especial
dedicat a
EL TERME
DE CALVIÀ**
Si vos ha
agradat,
telefonau al
971 26 50 05
i el vos
enviarem cada
quinze dies.

SUMARI

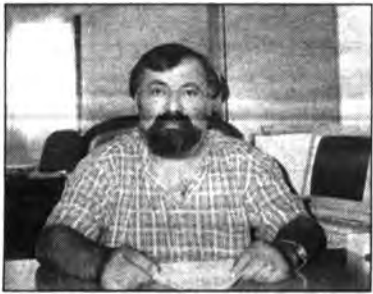
- 2 Foc i Fum
- 3 El retorn del botifarra
Antonio Alemany finançat
pel Govern de Jaime
Matas
Josep Palou, desterrat per
ser "polaco"...
- 4 Memòria de la República
Democràtica Alemanya
Les mans al foc (31).
L'esperit del poble
- 5 Fe
- 7 Una nova Bòsnia
- 6 L'antifranquisme a
Mallorca. V Llibre.
- 8 Sa Capoladora
Dites relacionades amb la
parella
- 9 Les Pitiüses, excepció
turística
Presentació a Prada dels
llibres de Bernat Joan i
Gabriel Bibiloni
- 10 Cronologia de la Història
de Catalunya Plena
(XXIV)
- 11 L'esperit republicà. Els
alemanys a Mallorca
- 12 La darrera Colònia
Música Mallorquina del
segle XXI
- 13 Història d'una fotografia
Donam guanys als qui,
llavors inverteixen al
Carib
- 14 La pedagogia feixista
- 15 1956: Sa Pobla en el
record
- 16 Petits anuncis
- 17 Comunicats de Premsa
- 18 Llengües minoritàries
dins la República Italiana
Migranya. La tortura del
repicó. Què produeix el
dolor? Els remeis
- 19 Continuen els atacs a la
llengua catalana
Notícies breus
- 20 Religió
Les guerres
- 21 Una lliçó magistral:
Manuel Viusà
A Catalunya sobren
banderes... i falten collons
- 22 L'esclavatge del cos
"Mediterráneo español"
- 23 Població segons
nacionalitats a l'Estat
Espanyol: "Espana", estat
plurinacional
A Rússia no hi ha llibertat
*Història social i política de
la llengua catalana: un
llibre per conèixer la
nostra història com a
comunitat lingüística*
- 24 Sa dona és temptadora
Himne Sami (Lapó)
Poemes des de l'Hospital.
A ma mare

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

N'Antoni Muntaner que fou batle de Capdepera la passada candidatura pel PSOE, esta creant una candidatura independent de cara a les pròximes eleccions municipals i autonòmiques. El partit que es dirà **Grup Obert de Diàleg (GOD)** estarà format per un grup de gent jove amb ganes de fer feina pel poble. N'Antoni, a la passada candidatura del PSOE el partit més votat al municipi, s'ha decantat de la política espanyolista per presentar una candidatura independent no supe- ditada a la disciplina de partit. Nosaltres ens alegrem de la decisió d'aquest subscriptor de l'ESTEL de formar un nou partit que debilitarà sens dubte el partit espanyolista PSOE a un dels termes municipals més dinàmics i emprenedors de Mallorca.

N'Antoni Muntaner fuig del PSOE.

Posau-vos el cinturó de seguretat quan aneu en cotxe. Ho dic perquè havent tengut un petit problema amb el meu cotxe he visitat el planxista de l'Opel de s'Arenal que es veïnat meu. -Deu ser un poc depressiu fer aquesta feina, li he comentat, tantes avaries i cotxes destrossats. -Mira aquest cotxe, m'ha contestat. El vidre del davant a la part de l'acompanyant, d'un cotxe estava boganyat cap a defora i tenia restes de cabells i de sang! -El qui anava aquí deu haver mort li dic jo. És un italià i esta ingressat molt greu, fou la contesta. Com que no duia el cinturó de seguretat l'impacte amb el cap ha estat molt fort.

El fet de ser el lloc del món amb més cotxes per quilòmetre quadrat -Coromines dixit- fa que el tribut en vides humanes i avaries de cotxes sia molt gros a Mallorca. Estau molt alerta, manteniu les distàncies i no fassu massa via. I encara no valdrà si no teniu sort. Les retencions són un greu perill perquè quan vos n'adonau hi estau al damunt i no teniu temps d'aturar-vos. Tanmateix, el servei de grua de l'agència d'assegurances MARE NOSTRUM funciona a la perfecció. Se telefona a Madrid i d'allà et donen el telèfon de les grues de mes a prop, que estan incloses dins el contracte, en el meu cas fou la del Polígon de son Bugadelles a santa Ponça, en deu minuts

la grua era allà i seguiren el camí. Quan sou a l'estranger, la cosa funciona de la mateixa manera, així mai us quedau tirats a lla carretera, si duis el telèfon mòbil amb les bateries carregades, és clar.

Al partit de la Copa d'Espanya jugat a l'Estadi Lluís Sitjar de Ciutat, Mallorca Barça, hi havia ben poca gent. I és que els mallorquinistes i els barcelonistes, que n'hi ha molts a Mallorca no hi anam per por als espanyols que recolzats per la seva policia s'han fet els amos del Mallorca. Si anam al camp del Mallorca amb les nostres banderes, sabem que ens les prendran i les cremaran. De fet hem vist fotografies mentre cremaven una bandera del Barça a la Font de les Tortugues de Ciutat, i si haguessin trobat estelades, segurs que també les haurien cremat, aquests espanyols seguidors del Mallorca. Tot lliga companys: l'Exèrcit espanyol aplanava el camp d'entrenament del Mallorca a canvi d'entrades gratis pels soldats, l'anterior president de la entitat era un coronel metge de l'exèrcit, les banderes espanyoles juntament amb les vermelles de l'equip, són les úniques que se veuen a l'estadi, -perquè si algun mallorquí s'atreveix a dur una bandera mallorquina, els energumens li prenen i el Club és propietat d'un grup castellà que posa i lleva els seus homes de palla amb el nom de presidents. Idò que el se confitin al seu Mallorca els castellans, diuen els mallorquins, malgrat que tinguin un equip molt bo, capaç d'humiliar el Barça, un dels millors equips de la Comunitat Europea.

També lliga el fet que mentre és jugava el partit de tornada a Barcelona, els terroristes espanyols atemptessin altra volta contra el Repetidor de les televisions catalanes a Mallorca i ens deixessin a les fosques. Aquests malparits no poden sofrir que tinguem mitjans de comu-

nicació en la nostra llengua i fan tot el possible per destruir-los. No tendran cap càstig per part de les autoritats per allò que son de la mateixa corda i corbs amb corbs no se piquen. L'únic càstig que poden tenir és l'infligit per la societat mallorquina que, per defensar allò que és seu, els ha d'escopir a la cara quan els trobi pel carrer. Des del **Lobby per la Independència**, en un article en aquesta mateixa revista, se denuncien els culpables, que han de pagar el mal que estan fent a la nostra terra, com més prest millor.

La presidenta del Consell de Mallorca, na Maria Antònia Munar, ben feliç en passar per davall la bandera de la independència dels Països Catalans, a qui la gent va ovacionar, a l'igual que al seu vicepresident en Francesc Triay (Foto d'en Pere Bota, manllevada al DdB).

D'aquesta manera ens volen trossejar la nació, aquests malparits, segons FERVOR la revista d'Estat Català, en la seva darrera edició.

Els qui ho tenen clar són els Felanitxers que per les festes de Sant Agustí fan passar a les autoritats per davall de l'estelada i amb ella tomen el tricorni del sergent de la guàrdia civil qui no s'atreveix a dir-los res per por de sa por. El president Mates va dir que no hi podia anar, també per por de sa por, i suposam que no hi anirà mai més devers Felanitx després del segrestament que va patir l'any passat per això de voler fer una autopista de Ciutat a Manacor passant per allà.

mes zitzània sembren a la vida espanyola".

En nom de la religió, 110 milions de dones, són víctimes de l'ablació, aquesta practica que suposa la mutilació sexual, física i psicològica, i que consisteix en l'extirpació del clitoris, els llavis inferiors i de tot l'aparell genital extern de la dona, el sofreixen uns 110 milions a tot el món. Durant el ritus -que s'acostuma a practicar en condicions mèdiques deplorables- les nines han de demostrar serenitat per no deshonrar les famílies. Ho practiquen poblacions musulmanes d'Indonèsia, Sudan, Egipte i Orient Mitjà, però també cristians del Camerun i Sudan, coptes d'Egipte i jueus d'Etiòpia. Diuen per higiene, per evitar la promiscuitat o per assegurar-se fama en el grup social. També hi ha ablacions als Estats Units i a Europa entre immigrants de l'Àfrica subsahariana. Diverses organitzacions, especialment cristianes, treballen per eradicar aquesta practica.

No importa que bravegu tant va dir n'Arzallus, president dels bascos als espanyols s'altre diassa, que si el Duc de Wellington (anglès) no hagués guanyat la batalla de Waterloo l'any 1808, enlloc de tenir un Borbó, tendrien un Bernardotte com a rei i vos ferien parlar francès. Efectivament, durant un temps va regnar a les Espanyes un germà d'en Napoleó, a qui anomenaven Pepe Botella. Efectivament, la història dona moltes voltes i els qui avui dominen, un altre dia poder passar a ser dominats. Ω

OPTICA SANTA PONSA

Avinguda Puig Major.

(Bloc 11, n° 8).

07180 SANTA PONSA

(BALEARES)

TEL./FAX. 69 23 35

El retorn del botifarra Antonio Alemany finançat pel Govern de Jaime Matas

El Lobby per la Independència manifesta la seva solidaritat amb l'Obra Cultural Balear i TV3 davant el sabotatge realitzat dissabte dia 22 d'agost contra el repetidor de TV3 a la serra d'Alfàbia durant la retransmissió del partit Barça-Mallorca. Un cop més des del Lobby acusam la Guàrdia Civil forastera i la policia espanyola de connivència amb el terror de què són víctimes els mallorquins. Aquest atemptat s'ha d'afegir a la bomba incendiària contra el repetidor de TV3 de l'any 1989, a les agressions d'eskins forasters contra aficionats joves del Mallorca, a les amenaces a la seu del PSM de Ciutat: "Mallorquines hijos de puta, en Espanya se habla espanyol", a les creus grogues d'inspiració nazi contra els comerços mallorquins que foren reivindicades per un grup proper a Jaime Martorell, i a la bomba contra l'Editorial Moll de dilluns 28 d'abril de l'any passat. I que fa la virreina, Catalina Cirer, davant aquests atemptats contra Mallorca, a part de fer el ridícul disfressant-se de faraloes a la FERIA de Abril de son Tril.lo? Amb certa freqüència Catalina Cirer, afirma de paraula que cal defensar a mort la llengua de Mallorca, bé idò, passa

d'hora que ho demostrí amb fets. L'escalada d'atemptats contra els mallorquins, curiosament va sintonitzada amb les activitats de la Plataforma espanyolista d'inspiració botifarra que utilitza les planes de l'ABC i del setmanari Illespress dirigit pel periodista botifarra i assessor personal de Jaime Matas, Antonio Alemany Dezcallar, el vertader responsable moral i incitador periodístic de tots els atemptats contra TV3 a Mallorca, i l'escamot liderat pel policia espanyol -que esta sota les ordres directes de Catalina Cirer- Miguel Garau Rosselló que va fer campanya contra la celebració dels 25 anys de l'Obra Cultural Balear a Lluc. La manca de detencions per aquests atemptats demostra que els GAL continuen ben vius i que les arrels del terrorisme d'estat antimallorquí són profundes i que cal anar a cercar-les a les clavegueres de la delegació del Govern espanyol -recordem que Cirer va llevar ferro a l'atemptat que va estar a punt de destruir tota la tasca de Mn. Alcover i Francesc de Botja Moll i el va qualificar se simple "acte vandàlic" - i als cercles botifarres. Tot plegat forma part de la mateixa teranyina que permet als

terroristes forasters actuar dins la més absoluta impunitat. Daltra banda ara que han tornat a atemptar contra el repetidor de TV3, volem recordar els intents reiterats de clara inspiració feixista del govern Mates per ofegar l'OCB i les seves amenaces d'expropiar el repetidor. Està clar que els enemics de Mallorca actuen sincronitzats a dues bandes. Els primers i per tant més perillosos, actuen des de dins els despatxos oficials o des de la direcció d'alguns mitjans de comunicació com Illespress finançat amb els fons reservats del Govern de Jaime Matas. Aquests (Jaime Matas, Pilar Ferrer, Antonio Alemany_) són els que escalfen l'ambient i tant els és sancionar el professor independentista Josep Palou com organitzar amb doblers públics campanyes de criminilització contra el nacionalisme mallorquí; els segons, són la mà criminal, els Amedos, els Domínguez o els Martorell de torn que aprofitant la foscor de la nit posen bombes o pinten la creu groga a la porta dels nacionalistes mallorquins. Cordialment, Lobby per la Independència (Jaime Sastre) Ciutat de Mallorca, 24 d'agost. Ω

Josep Palou, desterrat per ser "polaco"...

PERE FELIP I BUADES

D'escàndol, de vertader escàndol es que el professor Josep Palou hagi estan sancionat amb el desterrament d'aquesta, la seva terra que és Mallorca, per haver comès el pecat de defensar-la. De defensar la seva llengua, la seva cultura. Per lluitar per la seva llibertat, per la seva independència. Independència de tots aquests fatxes que ens imposen la seva llengua i la seva cultura, que ens roben els nostres recursos, els nostres doblers, la nostra hisenda. D'aquests facinerosos que cada dia i cada vegada més, duen a aquesta terra tota classe de malobrants, facinerosos, xoriços, narco-traficants, furtadors, lladres, i màfies criminals de tota casta (alemanyes, italianes, argelines, etc., gent incivilitzada, mal educada, inculta...

Idò bé, aquestes hordes inculdes dels fills de la immigració, que ocupen Ciutat Calvià i s'Arenal, són els qui, amb el seu conegut talant agressiu i intimidatori (i d'això en saben molt a l'Institut Aurora Picornell) s'enfrontaren al professor Palou i l'agrediren. I ho feren, simplement, perquè per a ells el professor Palou era un Polaco. Era i és un polaco perquè parla i escriu en mallorquí, com vos, com jo, com els nostres pares, com els nostres fills.

Que ell de manera agosarada, intentes fer-los veure que ells també havien de ser polacos (polonesos), aquí està el seu error: el de creure que ells són integrables a la nostra cultura. Idò no, professor Palou. Ells no són integrables. Ells són ben conscients de a qui volen integrar a la seva llengua, a la seva cultura, és a nosaltres, als polacos. Ells saben que tenen la força: la de la barbàrie, la dels poders fàctics. I allò que és més important: saben que a més, poden contar amb l'ajuda dels propis mallorquins: dels renegats, dels mercaders, dels pobres d'esperit, dels pusil·lànimes, d'aquells que es converteixen en uns ser menyspreables..., i al cap davant d'aquests mallorquins hi ha els polítics, fins i tot del PSM i d'UM que no s'han volgut banyar el cul en aquesta ocasió i per això es converteixen en uns col·laboracionistes en el genocidi del nostre poble i a qui s'haurà de jutjar algun dia. Supos que el nostre poble així ho farà, i supos que amb els qui han condemnat al desterro al professo Palou no serà benvolent. No ho pot ser. No. Ω

Però essent, tot això que he dit, molt greu, el pitjor de tot és que el vertader conflicte que va ocasionar el tema Palou, és lo difícil que és, avui en dia, a l'illa de Mallorca, el conuiu en pau amb aquestes hordes de bàrbars que són els fills de la emigració. Amb aquests al·lotells, molt pinxos ells, sense cap classe de cultura ni respecte a res, agressius i temperamentals, sense mica de moviment cerebral (això s'observa en el seu llenguatge, en els seus moviments, en la seva vestimenta, en la seva manca total de coherència, potser perquè els seus pares, immigrants, poc podien fer per dotar-los millor, humana i culturalment, ja que ells no eren agressius ni pinxos. Ells, per la seva educació, pel seu sotmetiment secular als señoritos de la seva terra nativa, eren més educats i prudents.

A RUSIA

De "Martinez el Facha"

TALLER M. RIERA S.L.
 REPARACIÓ D' AUTOMÒBILS
 MECÀNICA I XAPA
 PINTURA AL FORN

CARRER GIRFALÇ, 3
 TLF. 971 23 03 15 - FAX 971 23 02 06
 SON FERRER (CALVIÀ-MALLORCA)

Memòria de la República Democràtica Alemanya

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

Miquel Ferrà de viatge amb un "funcionari" alemany de la Radeberger.

Eren els anys 1962 i 1963. Cappaís socialista de l'Est mantenia relacions diplomàtiques amb l'Espanya de Franco però l'or és l'or i els doblers són els doblers. Així doncs, la Dictadura, comercialment rebutjada a molts indrets d'Occident cercà nous mercats a l'Europa oriental i formà així aquelles delegacions econòmiques que el meu soci Josep Lluís Regueiro i jo coneixerem ben d'aprop a través d'ORMEIN, una organització importadora i exportadora. Representàrem en aquells anys diferents empreses de les repúbliques socialistes, com "Adria", de Iugoslàvia, "Balkan" de Bulgària o "Animex" de Polònia. Llaunes de carn en conserva, goulasch a l'estil hongarès, fetge de bacallà, licor "martika", de prunes o de roses o caviar "malassol"...eren productes que gaudien aquí, a causa

de les botigues turístiques, d'una certa acceptació. Però l'empresa que ens omplí el magatzem era alemanya, de la República Democràtica alemanya, és a dir, la socialista. Importàrem una muntanyola de cervesa "Radeberger" i repartírem tota casta de propaganda per tal de promocionar-la, és a dir, jocs de tassons, cendrers, banderoles, camisetes...Erem a Mallorca, els homes de la "Radeberger Pilsner Export", un emblema ben curiós: Sobre fons groc, un lleó rampant de color blau, una espasa i mitja roda de carruatge. La cervesa era bona, resultava a bon preu, és a dir, a nou cinquanta quan totes les altres estaven entre les catorze i les quinze pessetes, i ens permetia de jugar el paper de "misteriosos" agents comercials. De l'Alemanya de l'est vaig conèixer Loni Böhme, amb qui vaig mantenir dos anys

d'amistat o si voleu, d'amistança, situació que em va permetre de conèixer molts detalls del que era i com era l'Alemanya oriental. Es clar, que Loni, com tants altres compatriotes seus, havia emigrat a Hamburg, dins la República Federal, juntament amb la seva família. També record dues al.lotes nord-americanes de retorn d'un d'aquells viatges. Eren de religió jueva i ens parlàren dels seus parents, en els temps dels avis, morts pels nazis a l'Alemanya que aleshores havien visitat. Avui, que la RDA ja no existeix i ni tan sols existeix la que fou poderosa Unió Soviètica, quan en el meu gabinet de feina i santuari de records hi ha una pedra del mur de Berlín (1961-1989) que evoca la tragèdia d'una nació altre temps dividida, tot això resta com una curiosa anècdota, una anècdota, però, que ha tenguut la seva importància en la meua obra literària. I és que Loni Böhme i els seus havien fet el mateix que altres dotze mil ciutadans de la RDA que fugiren al Berlín Oest. Per a fer encara més dura la propaganda antisoviètica el gran artista de ballet rus Rodolf Nureiev aprofitava una estada a occident per a demanar asil polític. La tensió fou aleshores tan intensa que les autoritats alemanyes orientals posaren fi al tràfic lliure i col.locaren tanques de pedra i filferro al llarg de tota la seva frontera sectorial

Era el "mur de la vergonya", com dirien els de la RFA.

I mentrestant Espanya no era ni carn ni peix en el forum internacional. Ω

Dites relacionades amb el sexe

RECULL DE FRANCESC ROIG

- 1) *Quan a baix truquen, a dalt no hi queda ningú.* (Carlos)
- 2) *Salut i força al "canut", i a la mà per poder-se-la pelar.* (Francesc Roig i Feliu, Manel Bargalló)
- 3) *Salut i feina, i un bon forat per guardar l'eina.* (Xavier Maynou)
- 4) *Estira més un pel de cony, que quatre mules* (Ramon Jordi Ninot)
- 5) *Per poder boixar, primer has de trempar.* (Vicenç Ramoneda)
- 6) *Val més tenir-la petita i juganera, que grossa i grollera.* (Yolanda)
- 7) *Com més cosins, més endins.* (Quico Llach)

- 8) *La vida es dura i els pits tous.* (Joan Llobell)
- 9) *En temps de guerra, tot forat és trinxera.* (Vicenç Pujol)
- 10) *Salut i força al canut, i el que no en tingui està ben fotut, i també una miqueta fer la figueta de la meua doneta.* (Pere Companyó i Fibla)
- 11) *Salut, força al canut i resistència a la figa.* (Eduardo J. Navarro Miranda)
- 12) *Tants pardals que passen gana i tantes figues que es podreixen.* (QUIM L'INDEPENDENTISTA CATALÀ) És veritat.
- 13) *Dels pecats del piú, Déu se'n riu, i dels pecats de la xona, la Maredeu els perdona.* (V. Garcia)
- 14) *Per cardar, tranquil, primer has de fer anar la mà.* (Pius Font i Quer) Ω

el lleu de tots
mereix un respecte
FORA FUMS!

CATALUNYA,

LES MANS AL FOC (31)

L'esperit del poble

PERE GRI

L'idea de l'esperit del poble no és, com es creu a vegades d'origen alemany. Sorgí a França durant el segle XXIII -i justament amb el nom d'*esperit de la nació*- en aquells instants en que, com assenyala Paul Hazard, abundaren els estudis sobre *l'esperit de...* Així per exemple, i sobretot, en Montesquiu i en Voltaire. Montesquiu parla a *L'esprit des Loïs*, de *l'esperit nacional* o *esperit d'una nació*, resultant de diversos factors (clima, religió, etc., etc.). En quan a Voltaire, l'idea d'un *esperit nacional* o *esperit del poble* (esperit des nacions) està ben clara tant en el seu *Assaig* com en les seves obres històriques. Però, qualsevulla que fossin els seus orígens, els alemanys insistiren més que ningú sobre aquest tema. Així ho veiem en Herder, qui entén la història com a historia de la humanitat, però qui a la vegada mostra a les seves *Idees* que la història es realitza mitjançant una sèrie d'*esperits populars*. Ho veiem també a Fichte, no només en els seus *Caràcters de l'edat contemporània*, sinó també, i d'una manera més concreta, en els seus escrits filosòfics-polítics; els *discursos* i *l'Estat comercial tancat*. Ho veiem, finalment, i amb major amplitud, en Hegel, qui fa referència a l'esperit dels pobles en diferents ocasions, per exemple, en la *Fenomenologia de l'Esperit*, on concep l'*esperit universal* com per la concurrència i relació entre l'idea de l'Esperit del poble *volksgeist*, i la idea del *Zeitgeist* o esperit de l'època, deguda principalment a Hegel i que va ser recollida, i elaborada per varis autors *romàntics*. Això passa sobretot quan s'entén l'esperit d'un determinat poble, que és el que representa un moment fonamental en el procés de la història.

S'ha parlat igualment d'*esperit de l'època* d'una manera més general per expressar el que podria anomenar-se *el perfil d'una època*, són expressions metafòriques, i solen valer com a tals. Efectivament, tan aviat com s'intenta precisar l'*esperit de l'època* en quan a *esperit d'una època*, especificant-ho en determina-

des manifestacions culturals, polítiques, artístiques, religioses, o en determinades estructures socials i econòmiques, l'unitat del suposat *esperit* corre el perill de dissoldre's.

Moltes coses succeïren a Porreres a començaments de l'any 1938, l'esperit del meu poble i l'esperit d'aquella època degeneraven cap a la incoherència i la involució, respecte a una època llavors molt propera, la de la República. Un acord de la comissió gestora, pres el 28 de febrer, així ho demostra. Diu el següent: **Acte seguit exposà al presidència haver tenguut notícies que el proper dia sis de març la Banda Orquestra del Regiment d'Infanteria de Ciutat n.º 36, degudament autoritzada per l'Excm. Comandant Militar d'aquestes Illes, havia de donar un concert en el local del Cinema Modern d'aquesta vila, sense haver exigit per això drets de cap classe i el producte líquid del qual, després de deduir les despeses necessàries, havia de destinar-se al Gloriós Moviment Nacional. Assabentats els senyors presents de les manifestacions de la presidència, s'acordà per unanimitat obsequiar als senyors components de la mateixa, a la seva arribada a la localitat, amb un refresc a la Comandància Militar, les despeses del qual seran satisfetes amb càrrec al capítol i article corresponent del vigent pressupost.**

Res ens pot sorprendre d'aquella època, però, perquè s'havia produït aquest canvi en l'esperit de la gent? No us ho sé dir. En quan a la meua persona, no deixava que tots aquests esdeveniments influïssin en el meu ànim. Vaig renunciar a assistir a qualsevol celebració del nou règim, i em vaig concentrar en millorar els meus coneixements intel·lectuals amb més força que no feia abans.

No només tornava la religió, un fet que hauria pogut acceptar, també ho feia l'esperit militar, de conquesta, imperialista, totalitari. Encara puç afirmar que aquestes ideologies anaven llavors mol lligades. Ω

Fe

PER RICARD COLOM

"Pot existir una facultat més alta que no pas la raó i que si la posseïem, ens demostraria la incertesa dels sentits".

(Maurice Polydore-Mari-Bernat Maeterlinck, 1862-1949, escriptor Flamenc).

"Es maldant per l'impossible com tot allò possible esdevé realitzat".

(Henry Barbusse, 1873-1935, escriptor francès).

"N'hi ha qui creu que tots els mots tenen un poder sobrenatural i fan reals totes les coses pensades".

(Eça de Queiroz, diplomàtic i escriptor portuguès, 1834 a Pavo de Varzin - 1900 a París).

La fe és una funció del cor i ha de ser mantinguda per la raó. Quan la fe esdevé cega, mor".

"¿De que val la fe si no és traslladada en acció?".

(Mohandas Karamchad "Mahatma" Gandhi, 1869-1948, activista religiós no violent, principal figura de la independència de l'Índia de l'Imperi Britànic).

"La fe de cadascú és l'expressió del seu caràcter. L'home és sa fe: segons sia l'objecte de sa fe, així és ell".

(Bhagavad Guita 17:3, monumental obra de l'Índia en sànscrit, s.IV-II a.C.).

"... si hi pots fer res, compadeix-te de nosaltres, ajuda'ns!

Jesús li respongué:

-Em dius si puc fer-hi res... Tot és possible per a aquell qui creu.

A l'instant el pare de l'al·lotj exclamà:

-Crec, però ajuda'm a tenir més fe...".

(Evangeli de Marc 9:22:24, s.I, dictat per l'apòstol Pere).

"Tot allò que vivament imaginem, ardentment desitgem, sincerament cregam i entusiàsticament emprengam... indefugiblement s'esdevindrà".

(Ralf Ransom).

"Ara bé, la fe en la Bíblia té una major càrrega existencial que no en els nostres idiomes i cultures occidentals. Per a nosaltres predomina, en la fe, l'aspecte intel·lectual o gnòstic: la fe s'oposa a la raó com a un altre canal de coneixença. Per els hebreus el mot fe -*emunàh* o *émeth*- es deriva de l'arrel *aman*, que vol dir estar ferm. El concepte "veritat" per a un grec és "descobrimet d'allò amagat" (*a-létheua*). Per a un llatí, preocupat pels principis jurídics, és "autenticitat"...".

(Pobresa evangèlica i promoció humana", J. M. González Ruiz).

"Els miracles discerneixen allò dubtós... és allò que hom veu en tots els combats de la veritat contra l'error, d'Abel contra Caín. De Moisès contra els mags de Faraó, d'Elies contra els falsos profetes, de Jesucrist contra els fariseus, de Sant Pau contra Barjah-xuan, dels apòstols contra els exorcistes...".

"La fe diu de debò allò que els sentits no diuen, però no el contrari. Està per damunt, no pas en contra".

(*Pensées*, Blasi Pascal, 1623-1662, savi i matemàtic occità).

"Si el conseqüesc / mercè no em Fallirà".

(Ausiàs Marc, 1400-1459, gran poeta català).

"Hom no pot parlar al voltant del misteri, hom n'ha de restar captivat".

(René Margritte, pintor való, 1892-1967).

"Cerca la llum, i la trobaràs".

(E.M. Arndt, poeta alemany).

"Amb creença aconseguiràs ciència.

Primerament creus i després entens.

Amb fe té la voluntat acció i l'enteniment passió.

On més creus més pots entendre.

On més entens, més pots creure.

El poder que tens per fe, no el tenses ociós".

(*Llibre dels mil proverbis* de Ramon Llull).

(La fe és de la ment, i el seu fonament és el cor".

"Si no has entès, creu, car entendre és premi a la fe".

(Agustí, bisbe d'Hipona, 354-430).

Amunt ànima forta! Traspasa la boirada

La rrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.

Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada.

I tes cançons tranquil·les aniran per la ventada

Com l'au dels temporals.

(*Lo Pi de Formentor*, de Miquel Costa i Llobera, poeta romàntic mallorquí).

"Dins la voluntat humana hi ha un poder d'adelerar allò que torna la seva boira interior en un sol".

"Jo, recolzat contra un pilar, plorava de joia. Dins la font del meu cor brillava ara aqueixa claror de la qual havia desesperat, pas a pas, en el meu camí".

(*Pelegrinatge a les fonts*, de Lanza del Vasto, deixeble europeu d'en Gandhi i fundador de les Comunitats de l'Arca i del moviment contra el genocidi francès a l'Algèria).

Fatigat de tanta espera

He reprès el mal camí.

Deixo l'esperança enrera

Però la fe em vol seguir.

A mitges li dic si

Com si després del camí

Camino mirant enrera

On l'esperança m'espera

Amb els ulls contra el coixí

La fe em diu que no i que si

Decideixo tornar enrera

I em detura no sé qui

És la fe que m'esperava

Perquè ja no sap que dir.

Ara és lleua lluny de mi

L'esperança ploranera.

No és aquesta la manera

Certament de fer camí.

(*Cançoneta noucentista del mal camí*, Pere Quart, escriptor català contemporani).

"Hom no cospa mai fins on creu de debò en quelcom, fins que açò esdevé una qüestió de vida o mort".

(C.D. Lewis, escriptor nord-americà).

"Pensa en gran i els teus fets s'acreixeran.

Pensa en petit i quedaràs enrera..."

Has de pensar bé per enlairar-te..."

La batalla de la vida no sempre és guanyada, pel més fort o el més lleuger

Però tard o d'hora, l'home qui hi guanya

És aquell qui creu poder-ho fer".

(I Rudyard Kipling, 1865-1936, escriptor anglès nat a l'Índia).

"Quan l'home haurà acabat, llavors trobarà als començaments".

(*Eclesiàstic 18:6*, Llibre deuterocanònic vers s. I a.C. Ω

Una nova Bòsnia

Fa un temps, diverses veus es preguntaven a diversos mitjans de comunicació del nostre país si Kosovo acabaria constituint una nova Bòsnia, a la castigada zona dels Balcans. A hores d'ara, ja podem contestar en positiu. El cas de Kosovo no té les repercussions ni les dimensions de la sagrant guerra de Bòsnia, però l'esquema i les circumstàncies en què s'ha desenvolupat s'assemblen prou. Kosovo és més petit, hi ha menys gent i es tracta, en qualsevol cas, d'una gent considerablement "perifèrica", i que, per tant, no interessa gaire ningú. Però els ha passat, en unes circumstàncies socials diferents -país pràcticament unietnic, per exemple- quelcom de prou semblant a la barbàrie perpetrada a Bòsnia i Hercegovina.

La tensió ha estat provocada per l'anul·lació de l'autonomia de Kosovo per part de Iugoslàvia i, posteriorment, pel no reconeixement del dret d'aquest país a la pròpia sobirania i autodeterminació. Iugoslàvia, que encara deu tenir en el seu propi text constitucional el respecte pel dret d'autodeterminació de tots els pobles, inclosos els que formen la seua pròpia federació, no ha fet mai cas d'aquesta lletra escrita. No hi varen poder fer res, els governants serbis, a l'hora d'haver de reconèixer la independència d'Eslovènia i de Croàcia, processos ambdós avalats tant pels Estats Units com, sobretot, dins Europa, per Alemanya. Però varen deixar la porta tancada a qualsevol altre procés d'emancipació nacional, i decidiren de recórrer sempre que fes falta a l'ús de la força armada per tal d'impedir-ho.

Quan començaren els atacs de l'exèrcit federal iugoslau contra Kosovo -atacant posicions "terroristes", segons la seua jerga habitual- es va dir, només retòricament, que s'estudiava la possibilitat d'una intervenció internacional. Aquesta aniria a càrrec de l'OTAN i tendria com a missió evitar una nova rebrotada de la neteja ètnica i de totes les malvestats que aquesta comporta. El temps, emperò, va anar passant i les forces de l'OTAN continuaven sense fer res, mentre l'exèrcit iugoslau i les forces paramilitars que sempre li fant rotlo anaven matant kosovars i provocant que d'altres -més de dos-cents mil fins al dia d'avui- haguessin de sortir de Kosovo i anar-se'n a aixoplugar-se dins territori albanès.

Fa pocs dies se'ns anunciava que els últims reductes en mans dels "terroristes" kosovars havien caigut ja sota les forces de l'exèrcit federal iugoslau. La resistència, per tant, havia estat anihilada. Posteriorment es va produir una certa polèmica sobre el fet de si hi havia fosses comunes plenes d'infants o no. En qualsevol cas, algun tipus de macrofossa destinada a enterrar-hi molta gent sí que hi era. El mal, òbviament, ja estava fet.

Dins les nostres sospites hi ha que, una vegada més, la comunitat europea li ha fet de parai-gües protector al feixista Milosevic, president de Iugoslàvia, que ha pogut actuar impunement, tant a Bòsnia com a Kosovo, perquè la majoria dels estats europeus prefereixen la barbàrie i el manteniment de la unitat de l'Estat a la civilització i la pluralitat d'organismes estatals.

Ho declarava fa pocs dies Bernard Hénri-Lévy a les pàgines de *Diario de Ibiza*: el feixisme és massa prop, i ara es mostra sota formes a les quals potser no estàvem gaire habituats. I, en la mateixa entrevista, el filòsof reblava el que caldria fer amb el conflicte dels Balcans: cal carregar-se Milosevic. La comunitat europea té moltes maneres de fer-ho, però no s'hi posa. Evidentment, perquè no vol. Potser serà veritat que la Història, amb el temps, acabarà passant-los comptes. Ω

Bernat Joan i Marí

Fa 12 anys que Catalina Castell amb el seu home Miquel Franco regenta la **Botiga Comercial Franco** a Bunyola.

Fa mig any que na Maria Barceló ha obert la **Merceria Tot Fíl** davant el portal petit de l'església de Bunyola.

Fa 4 mesos que la Família Duran-Villalba ha obert la **Gelateria Bunyola** davant el portal petit de l'església del poble.

Fa 4 anys que na Rosario Pérez de Ciutat ha obert la **Consulta Veterinària** de Bunyola. Te cura dels animals de companyia.

L'antifranquisme a Mallorca. V LLIBRE

1977 I el Pacte Social de la Moncloa:

El carrillisme-stalinista (PCE) contra els treballadors (i II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

El Pacte social de la Moncloa atacava els interessos econòmics i polítics dels treballadors i pobles de l'Estat

L'OEC de seguida (llevat alguns sectors interns que hi veien certs aspectes "positius") tants interns que hi veien certs aspectes "positius") es va mobilitzar contra el Pacte social de la Moncloa en defensa aferrissada dels interessos dels treballadors de totes les nacionalitats de l'Estat. D'ençà de la mort del dictador la situació política s'havia agreujat enormement. No sols hi havia mobilitzacions dels treballadors; Euskadi, Catalunya, Galícia, bullien d'efervescència nacionalista, republicana i anti-centralista. El pla imperialista-burgès de "renovar alguna cosa per a no modificar res del franquisme" estava en perill si no es "domesticava la classe obrera i els pobles de l'Estat", com diu Agustín Moreno, de CC.OO., en el llibre (*De los Pactos de la Moncloa al AES*) que hem comentat en el capítol anterior.

Fa poc, el diari espanyol *El País* (fascicle número 10 de la seva història de la transició) escriu des d'una òptica ben diferent de la nostra, però que situa molt bé quin era l'estat mental de la burgesia espanyola en aquells moments dramàtics (gener de 1976), quan encara no s'havia consolidat el model occidental de democràcia burgesa i l'Estat espanyol podia derivar cap a una federació de repúbliques socialistes no controlades per l'imperialisme mundial: "En el mes de enero de 1976, Madrid es sacudido por un movimiento huelguístico sin precedentes, que pronto se extenderá al resto de España. Los efectos de la primera crisis del petróleo, que habían llegado en el otoño de 1973, se empiezan a notar con dureza: descenso de los beneficios de las empresas, aumento del déficit externo, de la inflación y del paro, disminución en el crecimiento de la economía, frenazo de la inversión privada, etcétera".

Gener de 1976: una situació prerevolucionària

En un llibre escrit per quatre militants del P"CE (*Madrid en huelga. Enero 1976*) es pot copsar ben clarament quina era l'explosiva situació de l'Estat en el començament de la reforma política.

Escriuen els militants carrillistes Víctor Díaz Cardiel, Juan Francisco Plá, Alfredo Tejero i Eugenio Triana:

"Durante dos meses, Madrid ha sido el escenario de un movimiento huelguístico que ha afectado a prácticamente todas las ramas de la producción y a numerosos servicios públicos. La ciudad se ha quedado prácticamente sin taxis, sin metro, sin correspondencia. Las manifestaciones se han sucedido en todos los puntos de la capital y de la periferia industrial. Durante semanas, decenas y miles de trabajadores se han venido reuniendo a diario en asambleas en las que discutían el curso de su acción... decenas de conflictos estallaban y se apagaban sin que la huelga dejase de crecer. El sindicato oficial se veía desbordado con convocatorias lanzadas desde sus propios órganos comarcales y provinciales".

La burgesia... i el mateix P"CE (també el PSOE) havien d'aturar tot aquest esperit combatiu si volien portar endavant la reforma del règim, la consolidació de la monarquia, la "sagrada unidad de España", etc. *El País* -proburgès i espanyolista- diu (*Memòria de la transició*, pàg. 165): "Los acuerdos de la Moncloa abrieron la transición económica". I el màxim responsable en qüestions econòmiques (era vicepresident d'aquests temes), l'economista Enrique Fuentes Quintana, accepta l'opinió que el Pacte social de la Moncloa ajudà a crear el clima de pau social i tranquil·litat política que es necessitava per a aprovar la Constitució sense entrebancs, i significà la primera mesura seriosa per a evitar la constant pèrdua de beneficis de la patronal (s'anà aturant l'ampli moviment de vagues revolucionàries d'aquells

El pensament i l'acció revolucionària antiimperialista i anticapitalista del "Che" Guevara inspirà moltes de les accions en favor del poble treballador de les Illes impulsades pels comunistes mallorquins d'OEC i d'altres col·lectius que no acceptaren els pactes de la transició amb el feixisme reciclat.

anys). Com diu aquest economista: "O pactábamos o la Constitución podía quedar en entredicho".

Els revolucionaris criticàrem el Pacte social de la Moncloa dinou anys abans que els sectors crítics de l'actual P"CE i de CC.OO.!!

Els comunistes de l'OEC refusàrem els pactes dinou anys abans que Agustín Moreno i els crítics de CC.OO., que ara (1996!) qüestionen la validesa d'aquells pactes, denunciïn el paper nefast que tenguieren per als treballadors. Pel desembre de 1977 les publicacions internes d'OEC (instruccions per a quadres de direcció i militants), la premsa del partit, analitzàvem aquestes conseqüències negatives. "Es tracta de congelar els salaris per aconseguir així un augment dels beneficis empresarials. És un veritable pla d'estabilització capitalista oferint, tan sols, alguns hipotètics avantatges vaporosos i inconcrets".

Accions conjuntes contra el Pacte social

De seguida els nostres militants, es pot dir que la major part de l'esquerra revolucionària i el nacionalisme no-burgès, adoptaren resolucions i feren anàlisis molts

semblants. Silenciats per la premsa oficial, comptant únicament amb els recursos dels militants foren repartits diaris de les respectives organitzacions, impresos milers de fulls clandestins, es feren aferratines, es pintaren cartells per a col·locar a places públiques, carrers, estacions de metro i autobús, col·legis i facultats universitàries... Anàvem contra corrent. Però els revolucionaris sempre hem nedat contra corrent!

Amb la LCR, el POUM, el MC, realitzàvem sovint accions conjuntes, tant a les Illes com a la resta de l'Estat. La LCR (Lliga Comunista Revolucionària, que pertanyia a la IV Internacional) escrivia en un dels seus fulls que repartíem per obres, hotels, instituts i mercats. En els articles explicatius contra el Pacte Social de la Moncloa s'analitzava la situació econòmica de l'Estat espanyol, la inflació salvatge (d'un 30%), que colpejava els salaris, els controls dràstics que volia imposar el Govern (amb consentiment de P"CE-PSOE), la pèrdua de poder adquisitiu dels salaris que la signatura comportaria (i va comportar!). Per posar-ne un exemple: si en aquells moments la inflació era valorada en un 30% anual (amb tendència a l'alça), els Pactes de la Moncloa posaven uns límits als aug-

ments salarials d'un 22%. La qual cosa, per qui tenguí dos dits de front, volia dir que d'un cop els treballadors perdien entre un mínim del 8 i un màxim del 10% del seu poder adquisitiu.

Les signatures de Carrillo, Redondo, Camacho y González donen, en un instant, 400.000 milions de pessetes als empresaris

Només aquesta mesura -sense comptar les altres- implicava un ajut de 400.000 milions de pessetes per als empresaris.

El Pacte també feia possible que setanta-un productes bàsics per a l'alimentació i subsistència diàries del poble, pugessin de preu sense permís del Govern ni cap control.

S'analitzava igualment l'atur que suposaria la signatura del Pacte. Els economistes independents donaven les xifres de tres-cents mil aturats més cada any i amb una tendència a l'augment permanent. Els 100.000 milions destinats a obres públiques i subsidi d'atur (40.000 i 60.000 milions respectivament) no podien solucionar un greu atur de més d'un milió i mig de persones.

Igualment la disminució de l'aportació empresarial a la *Seguridad Social* no feia més que augmentar els beneficis empresarials, que després no revertien en escoles, hospitals, més llocs de treball, etc.

El pressupost que assignava el Pacte als aturats només podia cobrir uns sis-cents mil aturats i aturades amb un miserable salari de quinze mil pessetes mensuals. Els revolucionaris ens demanàvem... ¿què es farà del milió de treballadors i treballadores que resten sense assegurança?

Llegim en un número de la *Voz de los trabajadores* (diari de l'OIC a nivell estatal): "El objetivo esencial [del Pacte] es alcanzar una racionalización y transformación del modelo productivo y de desarrollo capitalista en beneficio particular del gran capital financiero e industrial. Para consolidar ese tipo de economía de mercado tipo occidental se necesita: acabar con la comba-

CENTRE D'ESTUDI DE JUDO

Renshinkan

— LLEVANT MALLORQUÍ —

Tlf. 971 55 15 84
Mòbil 989 68 68 97

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA V LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost del 1998 fins a l'agost del 1999)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

Mentre la majoria de polítics professionals que viuen del "cuento" -enganar la gent- encara no havien descobert la democràcia, els comunistes d'OEC eren sempre a l'avantguarda de la lluita per la llibertat del nostre poble. En la fotografia: J. Corral i Joan Albert Coll Andreu, dos dels màxims responsables del moviment obrer anticapitalista a les Illes i destacats militants d'OEC.

tividad de la clase obrera, aplicar una dràstica congelación salarial, una reforma fiscal antiobrera, medidas que vayan en camino de regularizar el despido libre. Se trata, en definitiva, pese a que lo oculten las direcciones del PCE y del PSOE, de un autentico plan de estabilización contra la clase obrera y el pueblo".

El Pacte de la Moncloa volia liquidar l'experiència popular d'assemblees, consells obrers i comitès de fàbrica. Objectiu: consolidar el sindicalisme pactista, promonàrquic, espanyolista i antirepublicà

Una altra qüestió que preocupava als comunistes (de l'OEC) era comprovar que es preparaven per a liquidar políticament totes les conquestes aconseguides pels treballadors en els deu darrers anys de lluita. I, concretament, allò que bur-

gesia i reformisme volien fer era acabar amb les experiències de democràcia directa (les assemblees i les coordinadores d'assemblees, consells i comitès de fàbrica amb poders reals) per tal d'anar implantant un sindicalisme pactista, hipotecat a l'Estat i a la patronal (a causa de les subvencions que rebria pel seu constant ajut a la consecució de pactes favorables a la patronal), que en cap moment qüestionàs la monarquia, la "unitat d'Espanya" i l'economia de "lliure mercat". Nosaltres, al contrari, lluitàvem per aconseguir que el futur sindicalisme fos revolucionari, anticapitalista, capaç de lluitar per l'autodeterminació de cada nacionalitat oprimida per l'Estat. Aquest sindicalisme de classe hauria de recolzar-se no en buròcrates sindicals pagats per l'Estat, sinó, ben al contrari, hauria d'estar bastit sobre els consells i comitès sorgits de la més autèntica democrà-

Grup de militants de l'OEC a l'avantguarda sempre de la lluita per la llibertat del nostre poble i en contra dels pactes amb la burgesia i el franquisme (els pactes de la transició). En la fotografia: Joan Vich, Maria Vilchez (del grup AL MAYURQA), Rafel Ramis, Conxa Vidal, Segio López... entre d'altres revolucionaris mallorquins.

cia directa. Volíem que la burgesia reconegués legalment els consells i comitès. Que aquesta nova forma de sindicalisme fos reconeguda.

P"CE i PSOE contra la unitat obrera i popular

Es tractava també d'evitar la divisió sindical fomentada per P"CE i PSOE. L'objectiu era anar concretant una poderosa Central Unitària de Treballadors que pogués fer front a totes les investides de la patronal i de l'Estat imperialista. Amb el temps hem comprovat que els partits signants dels Pactes de la Moncloa el que volien precisament era tot el contrari.

Malgrat que intel·lectualment sabíem del paper de bomber de la revolució que arreu del món feien l'estalinisme i la socialdemocràcia, encara ens faltava comprovar-ho en la pràctica de cada dia, a Mallorca, dins les nostres fàbriques, hotels i facultats.

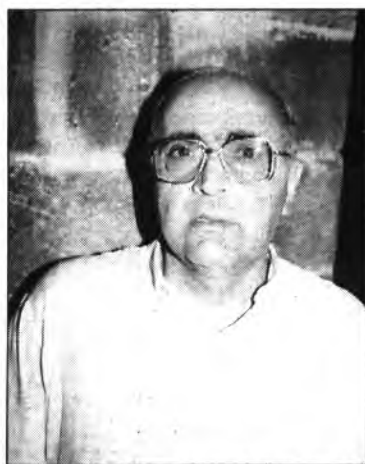
Recentment, llegint el llibre de David Ginard L'esquerra mallorquina i el franquisme, m'ha estranyat no trobar cap referència a una qüestió tan important com els Pactes de la Moncloa. He llegit els capítols dedicats a Comissions Obreres i al PCE o a Nostra Paraula (el portaveu del carrillisme illenc) i no hi veig cap anàlisi del paper del partit ni del sindicat carrillista en una circumstància històrica tan greu. Jo sé, perquè hi era en el tall de la lluita contra els pactes, que el P"CE, els seus homes dins CC.OO., tengueren una part decisiva en fer acceptar-los entre la classe obrera i el poble. Així com els revolucionaris, els comunistes de MCI, OEC, PORE o els anarquistes combatíem amb totes les nostres forces aquestes mesures antiobreres, no se sap -jo no n'he vist cap article, i he consultat centenars de diaris de l'època-, no se sap, repetesc que la gent del P"CE que anomena David Ginard hagi fet res en contra d'aquests Pactes. Si es parla de fundacions, mobilitzacions i lluites populars portades a terme pels carrillistes, també s'ha de parlar de les altres lluites, les que anaven -en afavorir els Pactes- contra els interessos dels treballadors. ¿O no era lluita la defensa dels Pactes de la Moncloa? Era una lluita ben forta. Tan forta com ho podia ser aconseguir que una assemblea d'un hotel se sumàs a una vaga per a demanar augment de sou. Si no es fa així, la visió que dóna l'historiador és parcial, sectària, i distorsiona la realitat. No és honest afavorir un partit amagant bona part de la història. I això és una cosa que fa sovint David Ginard. Embelleix massa el carrillisme illenc. I ell sap que és una posició falsa. Amagar una part de la realitat només porta a la mentida i a la confusió. Ho hauria de tenir en compte, si de veritat vol ser "objectiu" com pretén. Ω

La Família Arrieta-Marengo del Perú acaba d'obrir la **Botiga Can Latino** a Sóller.

Fa mig any que en Vicenç Godoy i Alcoy regenta l'**Agència d'Assegurances Reale** a santa Ponça. Una companyia asseguradora que opera a l'estat Espanyol i a l'Estat italià.

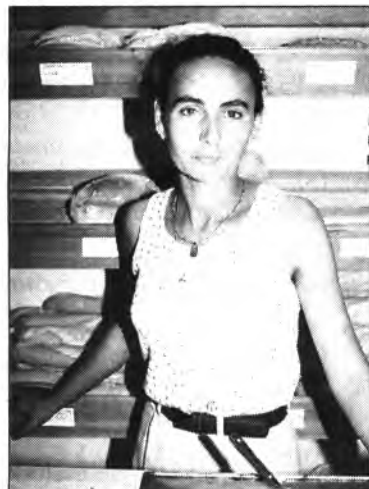
Fa 20 anys que en Miquel Deià de Deià és el rector de Fornalutx. A la dècada dels seixanta, en Miquel fou vicari de sant Joan durant 7 anys, època en que el coneixerem.

Fa un mes que la Família Sanchez-Hoffmann ha obert l'**Herboristeria Natur Haus Beauty** a santa Ponça. El seu telèfon 971695197

Fa 3 anys que na Maribel Rayó de sa Pobla regenta l'**Òptica santa Ponça** que està davant l'oficina de Correus del poble. El lloc de fàcil aparcament i el fet que és l'única òptica de la zona, fa que na Maribel tenguí molts de clients.

Fa 4 mesos que na Maribel Clemente de Lleón regenta el **Forn Mallorca** a santa Ponça.

Fa 10 anys que na Marce Muñoz de Badajoz regenta juntament amb el seu home que fa instal·lacions i reparacions de fontaneria i electricista, la **Ferreteria Muñoz** a santa Ponça. Els trobareu al 971692392

Fa 2 anys que n'Elisabet von Bonolorfer d'Àustria regenta la **Cafeteria Mozart** a la Plaça del Rei En Jaume de santa Ponsa.

E P ! !

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

S A C A P O L A D O R A

Les vergonyes del PSM

Encara deu esser a qualque lloc el material de campanya contra la incineradora de Son Reus. Fou un dels pilars de la seva campanya. Els més ecologistes. Els més nacionalistes. Els més...de tot...en tot. I no s'estan de seguir-ho proclamant als vents del món: els del GOB i de Greenpeace són uns mals intencionats que els volen fer la punyeta, a ells, tan plens de bona voluntat i que -suposadament- "són dels seus". El canvi de lideratge no ha suposat que hagin deixat de plorar com a magdalenes i se sentin tremendament ofesos quan se'ls canten quatre veritats a la cara.

Integració

Com volem que s'integrin els forasters en el seu conjunt, si els forasters espanyols ja diu que estan perfectament integrats a la Mallorca que es diu que és d'Espanya (Fage-

da dixit)? Si els forasters espanyols estan perfectament integrats a Mallorca en virtut de la dominació colonial espanyola, els forasters alemanys també ho estan perfectament en base a la seva pertinença a la Unió Europea, més gran i territori de l'euro, de manera que...o jugam tots o no hi ha partida.

Barça multicultural

Els espanyolistes no s'acaben d'avenir amb el fet que la nostra principal multinacional de l'esport hagi fixat holandesos i brasilers a rompre. No acaben d'entendre que som una nació menys racista i xenòfoba que les que se sustenten sobre la dominació d'altres nacions (Espanya, Sèrbia, Turquia,...). No tenen prou clar que Van Gaal preferesqui professionals holandesos (Cocu, Zenden, Bogarde,...) en compte d'espanyols (Amor, De la Peña, Abelardo,...). Al cap i a la fi, no hi ha hagut cap canvi substancial: hem canviat uns estran-

gers (europeus) per uns altres i s'ha acabat. Mirau si és senzill i entenedor.

Universitat catalana d'estiu

Miquel Porter i Moix, president de la UCE, declarà en el parlament inaugural que està "fart de l'estretor de mires de certs polítics" i que "per raons absurdes ha passat de moda dir Països Catalans al que són Països Catalans", a la vegada que criticà les accions polítiques que intenten desarticlar la unitat catalana. A qui feia al.lusió?

Catatònic

Ja sabem que un partit no és independentista quan els seus estatuts no diuen explícitament que ho sigui; ara bé, el que més sorprèn és el discurs en els ambients independentistes de militants d'algun d'aquests partits que consideren que representen un partit clarament independentista. Què falla?

Els seus líders públics volen fer passar moix per llebre? No saben que estan en un partit que es declara no independentista? No veim que té de dolent reconèixer públicament que s'està a favor que Mallorca continuï essent una regió d'Espanya, tot i que considerem que això és molt perjudicial per a nosaltres. Perdem el nord, o falla l'ètica?

Pacte Progressista d'Eivissa

Les informacions de la premsa indiquen que el PSOE, Els Verds i ENE (PSM) van de bracet (com és habitual quan hi ha orígens o destins comuns). ERC i EU són els necessaris i imprescindibles indesitjats. Quan s'ha tractat de passar del programa a les llistes electorals, ERC ha plantejat la inclusió d'un(a) nacionalista independent a la llista del Consell. La mesa de negociació l'ha acceptat unànimement, amb l'ex-

cepció d'ENE (PSM) que l'ha vetat, sense plantejar, d'altra banda, la inclusió de cap candidat(a) nacionalista a la llista. Per llogar-hi cadires!

Diario de Ibiza (Es Diari)

Els dijous publica un suplement especial de 12 pàgines en alemany. Els espanyolistes (per nació o per condició) es queixen d'una suposada invasió per part d'uns ciutadans europeus que viuen exclusivament en la seva pròpia llengua. Els independentistes, però, no creim que n'hi hagi per tant, o com a mínim no veim massa diferència entre el comportament dels europeus espanyols i el dels europeus alemanys: el Diario de Ibiza es publica habitualment de forma exclusiva en espanyol, que tampoc és la llengua pròpia de les Balears i Pitiüses. Més alemany suposa menys espanyol, però no beneficia ni perjudica en absolut l'ús del català, per la qual cosa...ni fu ni fa!. Ω

Dites relacionades amb la parella

RECULL DE FRANCESC ROIG

DONES

- 1) *A la dona, busca-la prima i neta, que grossa i bruta ja s'hi torna.* (Francesc Roig i Feliu)
- 2) *Si vols estar ben casat, busca-la en el veïnat.* (Francesc Roig i Feliu)
- 3) *Qui perd una bona dona, no sap pas el que guanya.* (Ramon Jordi Ninot) Un xic masculista però simpàtic.
- 4) *Dona casada, dona espatllada.* (Pau Zabaleta i Llauger)
- 5) *Una dona, bona dona. Dues dones, prou dones. Tres dones, massa dones. Quatre dones i la mare, cinc dimonis contra el pare.* (Pau Zabaleta i Llauger)
- 6) *Déu ens dona dones per estimar-les, i paciència per aguantar-les.* (Pere Grasset)
- 7) *Dona casada, dona desgraciada.* (Eva Valdés Mielgo)
- 8) *Col i dona, tot l'any és bona.* (Jaume Carbonell) Popular internacional que aconsella "regar l'alfabreguera" durant tot l'any.
- 9) *No pots tenir la dona borratxa i el vi a la botà.* (Jaume Carbonell) Per aquells que els agrada abastar-ho tot àdhuc si és incompatible.
- 10) *Dona i sardina, com més petita més fina.* (Joan Artés) -del mig o de les vores-
- 11) *La dona és com un piano, com més la toques més bé sona.* (QUIM L'INDEPENDENTISTA CATALÀ) L'home potser també.
- 12) *La dona és com el raïm, la bona trepitjada i la dolenta penjada.* (Vicenc Ramoneda)
- 13) *Dones i burros, treu-ne el que puguis.* (Pere Mas Pascual)

- 14) *De llevant o de ponent, de la dona siguis parent.* (Carlos Illa Casanova)
- 15) *Dona finestrera, o puta o xafardera.* (Neus Lorenzo)
- 16) *L'olla i la dona, reposada.* (Jordi Tarrida)
- 17) *No creguis dona alguna perquè muden com la lluna.* (Quim Independentista Català)
- 18) *Del mateix lloc, ni dona ni porc.* (Jordi Tarrida i Subirana)
- 19) *Qui té llenya fa estelles i qui té dona toca mamelles.* (Maria Clara Perxachs Juando)
- 20) *Casa governada per dones put a pixum.* (Jordi Tarrida i Subirana)
- 21) *Cordes i dones tot són embolics.* (Xavier Solé Pallerola)

HOMES

- 1) *Home casat, burro espatllat.* (David Mira)
- 2) *Home ros i gos pelut, val més mort que conegut.* (Irene)
- 3) *On hi ha pèl, hi ha alegria.* (Xavier Maynou)
- 4) *Corbata torta busca xicota.* (Pere Mas Pascual)
- 5) *Per l'home enamorat, no hi ha dona lletja.* (David Ballester Ferrando)
- 6) *Els homes tenen un bastó que pica però no fa remor.* (Raquel Gubern)
- 7) *Dos homes i una ceba fan un mercat.* (Anna Garriga)
- 8) *Home roig i gos pelut, més val mort que conegut..* (Elena Oliver)

AMB DOS

- 1) *L'amor no és cec, l'amor és borni.* (Xavier Maynou)
- 2) *Quan la misèria surt per la porta, l'amor salta per la finestra.* (Artur Gubern)
- 3) *Cara pigada, cara estimada, qui en té més de tres no val res.* (Pau Zabaleta i Llauger)
- 4) *Dona jove i home vell, criatures a garbell.* (Pere Grasset)
- 5) *Baralles de muller i marit, de la taula al llit.* (Pere Grasset)
- 6) *T'odio amor meu!* (Pau Zabaleta i Llauger)
- 7) *Cor sense amors, jardí sense flors.* (Pere Mas Pascual)
- 8) *Renyeixen els amants, i s'estimen més que abans.* (Quim Independentista Català)
- 9) *Muller tossuda, marit tossut: matrimoni mal avingut.* (Quim Independentista Català)
- 10) *Cara pigada, cara estimada.* (Xavier Maynou). Ω

El respecte és necessari

ESCANDELL

S'Arenal està arreglat,
D'elegància a tot redol,
A molta gent ha agradat,
Perquè res no dugui dol.

Dins tot, hi ha bo i dolent,
Sa costum ja ve d'enrera,
Així també hi ha gent,
Que lo bo els fa vomitera.

Se pot veure cada dia,
Qui surt a passejar es cans,
Pixerades, porqueria,
Moltes merdes pels portals.

Dins s'enveja i sa malícia,
Sempre hi ha molt i dolent,
Molta gent que té avarícia,
Obra deshonestament.

Del parc urbà, jo diria,
Els mes vells poder jutjar,
Si els al.lots fan dolentia,
Els puguin amonestar.

Tiren pedres als safareixos,
I ho veuen els majors,
Rompen plantes, fan destrosses,
La gent està mirant-los,
Com si fos molt graciós.

Desitjam, senyor alcalde
Tengui a bé el seu mandat,
Protegir, lo sociable,
Perquè és mol lamentable
Que s'espenni lo arreglat. Ω

Les Pitiüses, excepció turística

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES. D'ESQUERRA
REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Fa uns dies, es va llançar la proposta, recolzada per partits de l'esquerra de les illes Pitiüses, per grups ecologistes i per associacions diverses, de la necessitat urgent de promulgar una llei que ordeni l'oferta turística a les illes Balears i Pitiüses. En principi, l'intent d'ordenació enfront del caos resulta absolutament imprescindible, per evitar, utilitzant el símil del conte popular, que acabem matant la gallina dels ous d'or.

El creixement irracional del sector turístic, la urbanització de la major part de la costa de les illes, la utilització de més recursos d'aquells que la natura ens ofereix a cada lloc i una ràtio de turista per habitant absolutament desproporcionada donen lloc a una situació que, des de fa uns anys, és coneguda internacionalment com a "balearització". No es tracta, evidentment, d'un terme positiu, sinó tot al contrari. Qualsevol país que intenti organitzar de bell nou el seu sistema turístic, haurà d'intentar evitar la balearització, per aconseguir una ordenació racional d'aquesta activitat econòmica, que entre nosaltres no només és la més important, sinó, pràcticament, l'única.

Ens hem trobat, emperò, davant aquesta proposta, amb una ràpida contraproposta formulada des de la dreta governant a les nostres illes. En la contraproposta feta pel Partit Popular hi trobam, entre d'altres elements, la idea que les illes d'Eivissa i Formentera constitueixen un cas especial i que, per tant, allò que serveixi per a la resta de l'arxipèlag no té per què ser operatiu entre nosaltres. Naturalment, l'excepcionalitat de les Pitiüses sempre opera en el mateix sentit: més flexibilitat a l'hora de permetre un major creixement d'aquest sector.

En aquest cas, la cessió d'unes prerogatives especials per a les illes d'Eivissa i Formentera, no constitueix, de cap manera, un favor, ans tot al contrari: es posen per davant els interessos d'uns determinats sectors econòmics, però aquest afavoriment va en detriment del conjunt de la societat de les nostres illes. I, a la llarga, anirà en detriment del propi sector turístic. No es pot créixer indeterminadament, i no només per mor del desastre ecològic que suposa aquest creixement -pensem, per exemple, en la hiperrutilització d'aigua, en la salinit-

zació de la major part de l'aigua de les Pitiüses, en la generació de deixalles, i tot l'etcètera que calgui afegir-hi-, sinó també perquè la degradació mediambiental constitueix un fenomen paral·lel a la degradació del propi turisme.

Ja va sent hora que a les illes Balears i Pitiüses ens demanem quin tipus de turisme volem i què en volem fer, de cara al futur, planificadament, de l'activitat turística al nostre arxipèlag. Potser ja va bé el model que s'està implantant en unes certes zones -Calvià, Sant Antoni de Portmany...-, però sembla massa fatalista resignar-se només a aquesta única possibilitat.

Els governants no han d'actuar com a agents de sectors econòmics concrets, sinó que han d'estar al servei del conjunt de la societat. Teòricament, cap lobby de pressió -i menys un lobby fonamentat exclusivament en el fet econòmic particular- hauria de poder desendreçar allò que, racionalment, es veu com a just i necessari. Però, dia a dia, estam veient com passa exactament el contrari: els ajuntaments semblen empreses de contractació d'obres, i el govern balear actua com si fos la gestoria dels sectors turístics més influents.

No queda lloc, dins aquest esquema, ni per a la participació de partits, associacions i ciutadans, ni tan sols per al que hauria de constituir una gestió mínimament democràtica.

Com a eivissencs i formenters, hauríem de demanar al govern balear i als nostres representants al parlament de la comunitat semiautònoma que no facin amb nosaltres cap tipus d'excepció, que s'apliquin a les illes Pitiüses aquells criteris que es considerin racionals per al conjunt de les Balears. I que, en qualsevol cas, si es decideixen per l'excepcionalitat, sàpiguen que no es tracta d'un favor realitzat al conjunt de la societat d'Eivissa i Formentera, sinó, simplement, a un sector econòmic molt concret, reduït i poderós. Un sector, en definitiva, que podrà reinvertir a la República dominicana, o a Cuba, a algun país de l'Est d'Europa o anem a saber on els guanys que haurà tret de la sobreexplotació de la nostra terra, per, al seu torn, sobreexplotar un altre lloc i treure'n nous guanys.

Governar, evidentment, no hauria de ser això. Ω

Als Joves

Fills d'una raça dreturera i forta
Que unia el seny amb l'ímpetu,
no renegueu de vostra sang... Oprobi
pel fill que n'és apòstata!
Per honra té ésser bord. Son cor espuri
Sols posa arrels paràsites:
No té l'arrel que del terror dels avis
En beu saba legítima.
Per ell és pàtria una buidor coberta
D'algun mantell de púrpura,
Un tros de mapa, una abstracció volàtil,
Un mot de retòrica...

Enfora, oh joves, d'aqueix centre exòtic
A on la lluita bàrbara,
Jugant la vida i mort d'homes i bèsties,
Se'n fa festa sacrílega.
Amb tuf de sang, carnatge i vil cridòria
La multitud embriaga-s'hi
Tumultuosa, contagiant-se amb febres
De decadència pútrida...
Enfora, enfora del variat prosceni
La mímica Faràndula
Que sols ja purga pels femers, cercant hi
La riallada estúpida.
Llavis i orelles que va ungir l'aroma
De les cançons indígenes,
No us profaneu amb cançoneig imbècil,
Rebuig de lletra i música!

Fills d'una gent tan curta de paraules
Com era de fets pròdiga,
No us encanteu amb les buidors lluentes
D'una eloqüència frívola.
És la bombolla de sabó, que inflant-se
Al buf d'un nin, esplèndida,
S'irisa al punt, mes a l'instant no forma
Ni sols gotes efímeres.
Alluny d'aquí la inanitat rotunda
D'estrofes i de clàusules,
La coloraina, l'oripell, pomposos,
Tresors de la misèria!

Mes ah! Fugint d'inveterats contagis
No entreu plagues novíssimes
Oh joves que ara mediteu corpesos
Quimeres hiperbòries.
Alluny, alluny aqueixa boira eterna,
Mortalla tenebrívola
Que nostre sol rebutja! No us imposi
L'Esfinx sempre enigmàtica
que posa obscur lo clar, i per profundes
Vol vendre coses tèrboles...

Jovent, aqueixa copa d'art vesànic
I subtil filters, llança-la,
Que et brinda l'opi del Nirvana búdic
O el vi de les Eumènides.
Elles, crinades de serpents, ompliren
De llur verí tal pàtera;
Qui en beu, un camp d'Orestes a les Fúries
Ha consagrat per víctima!
Alluny també, delinqüent cosmètic,
Untor de formes flàccides
De l'art caduc! Alluny, ximpleta insulsa
Fingint candors ingènues!...

L'art veritable és sa, gallard i noble,
Tal com Apol·lo amb cítara
I amb sageta potent. Té la bellesa,
La joventut de l'ànima,
La claredat, l'ardida força, l'hàbil
Maneig de la fibra harmònica,
I l'arc terrible del bon dret que mata
La serp de fang malèfica.

Tal vos somriga i l'ideal, oh joves,
Unint el seny amb l'ímpetu,
I amb gran serenitat, que és la divisa
De la potència màxima.

Ah! Els forts vénen dels forts. Alçau l'emblema
De l'avior llegítima,
que cada poble sols ateny son astre
seguint per la seva òrbita.

Siau qui sou; mes no atiant vells odis
De raça, ni amb emfàtiques
Declamacions lloant tot lo que és vostre,
Fins les mateixes úlceres...
Siau qui sou; més no us tanqueu ombrívols,
Dins una llar històrica
Sens horitzons. Volau sobre les terres
Enfora, amunt, com l'àguila!
Ella ama el niu de les materns roques,
però amb gran vol arranca-s'hi
I, travessant mil horitzons, domina
Espais de llum esplèndida.
Per planes, mars, abismes i muntanyes,
Amb vista potentíssima,
Tantost afina desitjada presa,
ímpetuosa llança-s'hi
De la regió del llamp. Mes no trasmuda
D'essència d'au indòmita.
Ans bé, de tot lo que trescant aferra,
Gustant-ne fibres íntimes,
Se n'assimila la potència, i torna
Cap a son niu més àguila.

Pollença, 24 juliol-7 agost 1905. Ω

Miquel Costa i Llobera

Presentació a Prada dels llibres de Bernat Joan i Gabriel Bibiloni

El dia 23 d'agost es van presentar a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent els llibres "Un espai per a una llengua" de Bernat Joan i Marí, col·laborador de "L'Estel", i "Llengua estàndard i variació lingüística" del professor de la Universitat de les Illes Balears Gabriel Bibiloni. Van intervenir-hi els autors i Jordi Solé i Camardons, el director de la col·lecció "Contextos" de l'editorial 3 i 4, on també s'han publicat els seus llibres "Les paraules del futur" i "Història social i polí-

tica de la llengua catalana".

"Un espai per a una llengua" és un assaig sociolingüístic en la línia de la ecoidiomàtica que tracta de les patologies lingüístiques que provoca la minorització. El llibre de Bernat Joan es divideix en tres parts: en la primera analitza les relacions entre psicologia social i sociologia del llenguatge; en el segon presenta una reflexió sobre la llengua en l'àmbit educatiu, amb especial atenció a la situació a les Illes; en la tercera part analitza la política lingüística en els

marcs espanyol i europeu.

En el llibre "Llengua estàndard i variació lingüística" Gabriel Bibiloni presenta un manual adreçat a un públic ampli interessat en aclarir l'entrellat dels fenomen de la diversitat interna de les llengües i els processos històrics pels quals s'arriba a configurar aquesta diversitat. En el llibre ocupa un lloc central la problemàtica de l'estàndard i de l'estandardització del català, una qüestió que sempre ha despertat interès als Països catalans. Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XXIV)

Darrers anys del cerimoniós: comença la total hegemonia castellana a la península (1370-1378)

PER RICARD COLOM -Tlf. 964 207607

"_ el desconeixement de la història pròpia és una de les causes més radicals de l'afebliment de la consciència nacional catalana i de la seva lenta substitució per la consciència nacional espanyola. Els nostres ocupants ho saben perfectament i, per això, és la primera cosa que han amagat, car són conscients que és allò que més els denuncia i més posa en evidència. El factor històric és tant o més important que el factor lingüístic a l'hora de crear o de reconstruir una consciència nacional, donat que és la història la que més explica el per què de la identitat lingüística i col·lectiva d'un país".

(Catalunya, nou Estat europeu, declaració de la Primera Convenció per la Independència nacional).

1375: Davant la feblesa del Cerimoniós i la Confederació, el Trastàmara castellà és **negatiu a lliurar la Múrcia musulmano-catalana** ocupada per Castella a la Confederació, tal com varen acordar durant la guerra dels dos Peres, i sols li lliura una indemnització.

d. 1375: Elisabet, hereva teòrica del Regne de Mallorca, per crear dificultats als comtes-reis, cedeix sos drets a Lluís d'Anjou i, més tard, a Joan d'Armanhac.

Els preus dels articles de primera necessitat comencen a fluctuar, preludi de la depressió a Catalunya.

D'ara endavant Castella serà totalment hegemònica a la Península.

Ca.1375-1380: Enfrontaments al regne de València entre el bàndol dels Vilaragut i el dels Arenós, amb **perill de guerra civil**, per herències, càrrecs, jurisdiccions etc. Els Arenós compten amb el suport del bisbe de València.

Neix a Vic el futur poeta Andreu Febrer.

1375-1420: Acaba la pèrdua demogràfica global del Regne valencià: Època de transició

desigual i contradictòria, segons comarques.

1375:1444: Vida del cavaller esforçat i erudit poeta de Vic, **Andreu Febrer**. Servirà el Magnànim a Itàlia en missions impossibles i revisarà a fons els trobadors.

1376: Martí l'Humà o l'Eclesiàstic, fill del rei, pren muller: Na Maria de Luna, una de les dames més riques d'Aragó. L'infant té 20 anys, i nombroses terres i viles arreu la corona. Aquest matrimoni esdevé d'allò més poderós de la Confederació, quan a béns i jurisdiccions.

7.1.1377: Finalment, Gregori XI trasllada la *Santa Seu* a Roma.

1377: El comte de Salona, nomenat vicari general d'Atenes-Neopàtria pel rei sicilià, reconeix el Cerimoniós com a duc de la Grècia catalana, a la ciutat grega de Tebes.

Trencades les treves, el castellà Ferran Sánchez de Tovas devasta les costes angleses.

1-10.1377: El Cerimoniós, als 58 anys, pren quarta i darra muller: Na Sibilla de Fortia. Amb ella, s'enfilen al poder petits nobles empordanesos.

1377-1401: Amb 15 anys, Maria I de Sicília succeeix son pare Frederic III, si bé el govern és en mans del seu tutor i vicari general de l'Illa, n'Artal d'Alagó. És neta del Cerimoniós, però el comte-rei no la reconeix com a reina, ans reivindicava sos propis drets sobre Sicília.

8-4-1378: Començament del Cisma d'Occident: Mort Gregori XI, hi ha un conclave a Roma que elegeix papa el napolità Urbà VI, el qual rep obediència d'Europa i Itàlia nord i central (tret d'Escòcia i Portugal).

1378-1389: Així, després de 7 papes francesos consecutius (a Avinyó) els italians volen tornar a la tradició dels papes, quasi sempre, italians.

1378: Projectat matrimoni de Maria de Sicília amb el duc Giangaleazzo Visconti de Milà. Crisi per les pretensions catalanes sobre Sicília.

Drassanes de Barcelona. Coberta.

Mor Mata d'Armanyac, muller de l'infant Joan. Li deixa una filla, na Joana.

Vicent Ferrer és ordenat prevere.

Naix **Alfons de Borja**, Futur papa Calixt III, fill d'un comerciant de València, Domènec de Borja.

El Principat ha perdut uns 40.000 habitants en sols 12 anys i potser no arriba als 300.000. Per contra, la Catalunya sud es troba en **clara ascensió**.

20.9.1378: L'elecció d'Urbà VI és impugnada per 13 cardenals francesos, 3 italians i Pero de Luna. Conclave d'Anagni, a Forni trien el cardenal Robert de Ginebra com a papa Climent VII, el qual s'instal·la a Avinyó,

amb l'adhesió de Savoia, Escòcia, França i Nàpols (o sia: França i els aliats). Més tard s'hi adheriran Castella, la Confederació i Nafarroa.

El Cisma d'Occident durarà 44 anys,

1378-1394: L'*antipapa* Climent VII.

11.10.1378: Per fi arriba la pau amb Gènova. Acord per a no ajudar els corsos antigenevesos a canvi de no ajudar els sards anticatalans.

d.1378: El Cerimoniós es manté neutral i no trenca amb cap dels dos papes, n'obté beneficis: rendes eclesiàstiques per al tresor reial, condonació pel feu sard, concessió en feu de Sicília, delmes per 10 anys, designació del mestre de Montesa i del primor hospitaler, dispenses matrimonials a favor de l'arquebisbe (pancatalà) de Tarragona.

1379: Una flota catalana destrueix a Porto Pisano les naus que havien de dur el duc Visconti a Sicília per a casar-lo amb la reina Maria, alhora que Guillem Ramon de Montcada, comte d'Agosta, del partit català, rapta la Regina.

30.4.79: Segon matrimoni de l'infant Joan, a Perpinyà, amb **na Violant de Bar, neboda de Carles V de França**. Ço provoca desavenença entre Joan (francòfil i avinyonista) i el Cerimoniós (mediterrànic, anglòfil i encara romanista) El comte-rei volia casar-lo amb l'hereva siciliana. Joan i Violant tindran 7 fills. Però sols en sobreviurà una, na Violant.

6.1379: El rei crida a Barcelona en Berenguer de Vilaragut i Eiximèn Pèrea d'Arenós a fi que ventilessin llur rivalitat en duel i evitessin una guerra civil al sud: de fet minvaren, tot seguit, els avalots valencians.

1379: Fi d'una nova guerra navarro-castellana.

1379.1390: Joan I, Trastàmara, nou rei castellà, durant el regnat del qual queda palès el total predomini castellà a la Península.

1379-1471: Vida de Tomas de Kempis, escriptor alemany probable autor del gran *best seller* medieval-modern *imitació de Crist*, força reeditat també a Catalunya. Kempis (Tomas Hemerken) neix prop de Colònia, devers 1379-1380.

Abans 1380: Neix el futur predicador àulic Felip de Malla.

Construcció del cimbori octogonal de la Catedral de València.

1380: El Cerimoniós dona la biblioteca reial al Monestir de Poblet, en una lletra on subratlla la superior rellevància de l'historiador sobre el protagonista: *Tota gesta s'engrandeix com més dignament és escrita*.

Revolta al Llenguadoc contra l'abjecta ocupació francesa.

Segueix l'aliança franco-castellana: Juan I malda per atacar Londres. Tovar enfila el Tàmesi, cala foc a Gravesend i duu el pànic a Londres.

Mor Catherine de Siena.

Vicent Ferrer escriu el tractat *De moderno Ecclesiae Schismate*.

El comte d'Agosta lliura Maria de Sicília a les tropes del Cerimoniós, que la custodiaran; i cedeix a son fill Martí sos drets sobre l'illa.

El comte-rei, impulsor de grans construccions gòtiques **elogia l'Acròpolis d'Atenes**: *La pus rica joia que al món sia, e tal que entre tots los reis de crestians envides la porien fer semblant*. Són els darrers anys de l'Estat català a Grècia, i tal declaració demostra **la penetració humanista a Catalunya**.

Fra Vicent Ferrer comença a fer propaganda del papa d'Avinyó, i el futur Joan I mana que ningú no el molesti i ho justifica així: *com a cascú haja Déus donada franca llibertat de haver aquella coneixença e voler que es vulla, especialment en fet de consciència*.

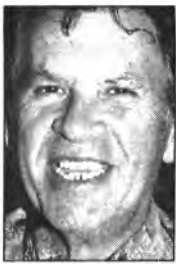
30.11.1380: Neix Fernando de Trastàmara, fill de Juan I de Castella i Elionor d'Aragó, i net del Cerimoniós, a Medina del Campo. És germà petit d'Enrique III de Castella, i futur comte-rei de la Confederació. Ω

Gorg Blau

de Viatges

Carrer Mallorca, 2 - 07600 S'Arenal (Mallorca)
Telf. 971 44 50 42 • 44 50 43
Fax 971 44 50 35

L'esperit republicà Els Alemanys a Mallorca

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

El títol complet és **Els alemanys a Mallorca. ¿Són una amenaça o els enviats per la providència? Ras i curt: en aquest escrit defenso que els alemanys que estableixen la seva residència - temporal o permanent - a la Catalunya insular són aliats objectius dels catalans contra les ànsies genocides de l'enemic.**

Com sabeu, els mitjans de comunicació espanyols i catalans, de tant en tant, s'esvaloten i fan trull tot parlant de la compra de terra mallorquina per part dels alemanys. On diu - i s'exclamen - que si continua creixent el ritme de traspassos, llavors s'arribarà a un punt sense retorn, angoixant, on la major part de propietats de Mallorca seran alemanyes. Així, per fer més morbosa la cosa, llancen títols alarmants a la manera de, per exemple, **colonització alemanya de Mallorca, Mallorca land alemany, els alemanys compren Mallorca.** Hi ha titulars més masoquistes - marca del catalanisme prudentíssim - tal com, **Mallorca terra de fenicis, Els mallorquins venen la seva mare, els mallorquins seran els criats dels alemanys. La cridòria ve a proposar, comptat i debatut, que no es venguin terres als alemanys, que es cerquin fórmules per tal de frenar aquesta immigració germànica, que es prenguin mesures per tal d'evitar la formació de ghettos teutònics.**

És urgent i necessari que els catalans insulars facin una poda intel·lectual enèrgica (qualcuns, per anar bé, s'haurien de coronar) a fi i efecte que abandonin les tradicions hispano-franco-romanes de les quals foren empeltats sense adonar-se'n i brostin noves idees i nous programes per a recuperar la nació amenaçada d'extinció. Una de les coses que ens mostren el nostre retard històric és que homes compromesos amb la causa, com és En Biel Majoral, també participin en aquest joc que va contra els interessos fonamentals dels nostre poble. En Biel Majoral, en efecte, va arribar a l'extrem de promoure una mena de societat orientada a fer contrapropostes de compra de les finques d'aquells pagesos que estaven en tractes amb compradors alemanys (Contaven que fins i tot havien aconseguit convèncer a un propietari, el qual els va vendre la finca cobejada a un preu inferior al que n'oferia l'alemany). El crit de guerra vendria a ésser: **Les terres de Mallorca, pels mallorquins!**

Però això no és un crit de guerra ni és res. Perquè de terres - siguin de Mallorca o de fora - tothom en vol. Fa beneit haver d'explicar que el problema és la manca de diners. Si un hom disposava de diners a balquena, no vendria terres i propietats, sinó que compraria ininterrompudament, com han fet sempre els rics de mena de la nació que sigui. Fa beneit haver de dir que si els hereus de la família de Ca'n Qués (falangins de mena, per cert) han venut la seva casa-palau del carrer de St. Miquel a l'empresa **Gran Casino Capucchino** no és perquè no l'"estimessin" prou, sinó perquè cap dels hereus tenia diners abastament per a comprar la part d'herència dels altres. Per altra banda, a què ve parlar de "no vendre les terres" ara que la urbanització a gran escala ja és feta? **La pregunta és: què passa ara amb els alemanys, quan fa ja més de quaranta anys que a Mallorca hi ha la febre de compra-venda de propietats oberta al mercat mundial? Fins ara els mass-media han fet sonar el tambor, però no s'han atrevit a explicitar quina és la particular malícia - si és que la coneixen els cridaners - dels compradors alemanys.**

No, amics, no hem de fer el joc a l'enemic. Els mass-media espanyols fan el tifa contra la "colonització teutònica", però té sentit; ho fan en defensa de l'imperialisme en general i a favor dels interessos dels compradors madrilenys, en particular. Els madrilletes rics senten enuig pels preus "alemanys" a que s'han enfilat les propietats dels venedors "polacos" (En efecte, amb els cinquanta o cent milions que costa una petita finca de Mallorca, es podria comprar un modest latifundi al Campo de Criptana o a Las Parameras de Molina. Els bancs - i les caixes - sovint compren tot un poble amb les terres incloses; a vegades, els surt a vint mil pessetes l'hectàrea, o més barat encara).

L'enemic confiava - i confia - que, amb els seus de cada vegada més potents dispositius mediàtics i amb l'onada d'immigrants andalusos, les senyals d'identitat catalana de les Illes Balears quedarien malmeses. I així ha estat. Però ara és enutjat pel creixement de les colònies d'estrangers de l'àrea germànica. La major part són alemanys, però també són de gruix considerable els britànics. Amb

menys incidència, però també a considerar són els grups més modestos, com és ara, els holandesos, els suïssos, els danesos, els noruecs i els suecs. Entre els no europeus, s'ha de considerar els nord-americans, el magrebins i els asiàtics.

La tesi central de l'article: tots aquests grups estrangers són aliats naturals dels resistents catalans. Els catalans que es resisteixen a ser integrats dins la cultura de l'enemic troben uns companys imprevistos - especialment els germànics - que no solament no s'integren dins el projecte espanyol, sinó que, a més a més, menen una lluita ideològica permanent contra els tòpics essencials de l'espanyolisme. Ho fan d'una manera natural i espontània. La seva cultura nacional més profunda s'oposa als valors de l'espanyolisme. La cosa ve de lluny. Amb la reforma luterana es varen desfer de les cadenes de Roma. Alemanys, anglesos, holandesos i suïssos vanceren els exèrcits de mercenaris castellans que eren al servei de Roma. Establiren el principi de la llibertat de consciència. Desmantellaren la Inquisició papista i es dissolgueren de les ordres religioses (Ep, s'autodissolgueren; no a la manera parisenc, sinó a la luterana. Foren els propis freres i monges alemanys els qui abjuraren dels seus vots i tancaren els convents. En Martí es casà amb Na Caterina).

Com diu el nostre poeta, els alemanys s'engoliran els parisencs i el centralisme inhumà serà enterrat definitivament (Madrid és una barroera imitació de París). **La tradició alemanya és de fer costat a les nacions que reclamen el dret a la independència.** A la Guerra de Successió, els alemanys foren els darrers valedors (amb intervenció militar molt compromesa) en suport de l'Estat català. Els catalans - els continentals i els insulars - s'ho jugaren tot a favor de l'arxiduc En Carles d'Àustria. Aquest príncep alemany havia de ser el rei de la Corona d'Aragó.

Aquesta gent del Nord resident a Mallorca ni està per misses ni, molt menys, per misses "rocieras". Considera com una barbàrie les "corridas de toros" i és disposta a participar als moviments anti-taurins. Les festes de "peteneras y tablaos" els fan riure. És inimaginable una "caseta" germànica a la "Feria de abril" andalusa. En canvi, participen a les fires catalanes dels nostres pobles. (Continuarà). Ω

El Pla Mirall a Sa Pobla

A mi me sap molt de greu
Haver de denunciar,
Jo ho faig per millorar,
Sa Pobla, es poble meu.

A n'és carrer des Molí,
A la cruïlla d'en Sagasta,
L'herba de tota casta,
El barri fa relluir.

Es carrer de sant Antoni,
A davant cal Bonjesús,
D'herba ja no n'hi cap pus,
Perquè és un lloc molt idoni.

El monument del Pagès,
Allà si que hi ha abandonó,
No és honra ni és honor,
Ofèn, i n'estic ofès.

Si na Remígia Caubet,
Avui aixecàs es cap
Amb un garrot esporgat,
A tots vos trauria es fred.

I s'Escola Graduada
Amb un jardí esponerós,
Es en estat llastimós,
Jo no hi puc donar passada.

Plaça d'en Toni Torrents,
Si ell es cap aixecava,
Daria qualche esbroncada,
Als regidors corresponents.

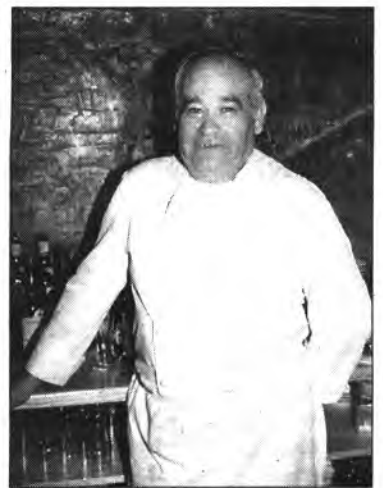
Davant cas mestre Ximbó,
A n'és carrer des Molí,
Hi ha un preciós jardí,
Dona goig contemplar-lo.

Anau hi a veurer-lo,
Que s'herba el fa embellir,
De bledes i de zussorir,
Adornen el bell balcó.

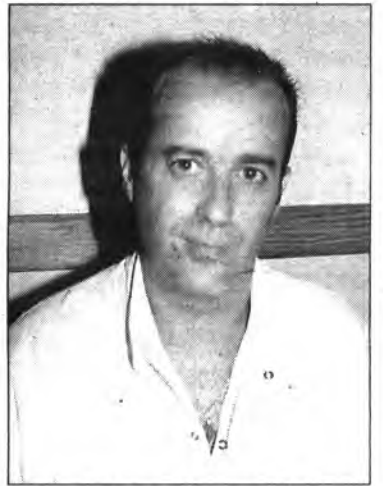
Si anau a visitar-lo,
Creis-me que fa empegueir
Veureu el gran abandonó,
Per tot arreu és així,
Dins la nostra població.

El que jo vull suggerir
A n'és nostre regidor
De fer net, la via pública,
Jo li vull fer una súplica,
Que vagi a netejar-ho. Ω

Guillem Crespi Pons

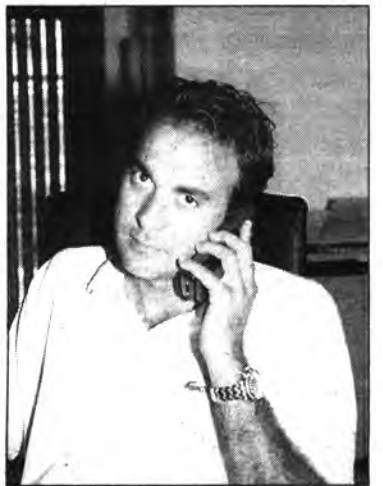
Fa 20 anys que en Pere Gil Catalán de Navarra va obrir el **Restaurant sa Rotonda** a la Plaça del Rei En Jaume de santa Ponça. Un lloc on se menja a la carta per unes 3.500 ptes. El menú en val 975.

Fa 15 anys que el Manescal Dr. Ramis Caubet regenta la **Clínica Veterinària santa Ponça**. Te cura dels animals de companyia i dels cavalls de la comarca.

Fa un any que en Julià Peñalver de Castella regenta la **Gelateria El Museu** a Santa Ponça.

Fa un anys que en Rafel Provençal de Pollença dirigeix el **Jacht Service Center** a Santa Ponça. Venta, reparació i hivernatge de tota classe de vaixells.

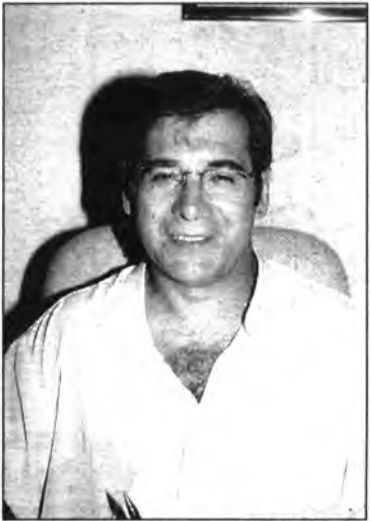
En Josep M. Ruiz i n'Antoni Pomar de la Junta Local del PP de Calvià, són dos alliberats que els matins estan de guàrdia al Local del PP de Calvià.

Fa 4 anys que na Karen Bennett de Gales regenta la Cafeteria Karen a Palmanova.

Fa 3 anys que na Beverly Newton regenta el Bar Hennessis a Palmanova.

Fa 6 anys que en Joan Ribot de Petra regenta l'Agència d'Assegurances Santa Llúcia a Palmanova.

La darrera Colònia

Fa cent anys, Espanya perdé les darreres colònies d'ultramar que li quedaven. La pèrdua de Cuba, Puerto Rico i Filipines significà la fi del vell imperi espanyol i l'inici d'una llarga sèrie de lamentacions i plans de tota mena.

Aquests succés està generant actualment una generosa literatura en forma de llibres, articles, conferències, a més d'alguns documentals i serials televisius. Les commemoracions i recordances dels suposats actes d'heroïtat de les armes espanyoles sovintegen arreu.

Tanmateix, no costa gaire entreveure la fesomia real d'un estat que, com al 1898, es manté obstinadament com un regne borbònic -el qual, per cert, no ha estat mai sancionat democràticament- i amb una visió uninacional de tots els territoris que controla. Per acabar d'arrodonir-ho, es beneeix un monolingüisme estricte en totes les terres de llengua castellana i un bilingüisme falç i transitori en aquelles comunitats nacionals que, com la catalana, es troben minoritzades.

A l'Estat espanyol, segons la Constitució vigent, no hi ha més nació que l'espanyola i l'única llengua oficial -i nacional- és el castellà. En cap moment, en cap circumstància, no s'ha plantejat en aquest estat la seva realitat plurinacional i plurilingüística. A més, com sabem, la fòbia anti-catalana és profunda. El mateix Felipe González, en un instant de lucidesa, féu la següent asseveració: "El terrorisme del País Basc és una qüestió d'ordre públic, però el veritable perill és el fet diferencial català".

Tots aquests anys de teòrica democràcia -d'arrel jacobina, cal insistir-hi- no han possibilitat un respecte a la majoria catalano-espanyola pel que fa a l'exercici de la tolerància a la diversitat. Ans al contrari, sectors amplis de la societat espanyola (de)mostren contínuament llur irritació espontània davant qualsevol expressió de catalanitat, particularment l'ús de la llengua catalana (el futbolista del Real Espanyol **Francisco** ho palesà en un llenguatge planer: "Lo que molesta de Cataluña és que la gente hable catalán").

No pot ésser que, a les portes del segle XXIè es continuï perpetuant una situació de desinformació i desconeixement de la realitat plural d'aquest estat. El més preocupant, però, és la manipulació barroera i sectària que els mitjans de comunicació espanyols destilen constantment per tal de persistir en els tòpics i recels carpetovetònics de sempre (estil ABC) o bé tenyits d'un progressisme hostil i postís (estil *El País*).

Tot plegat ens remet a la impossibilitat de compartir un mateix estat amb els mesetaris, atesa la pregona incapacitat d'aquests per respectar i tolerar els altres pobles ibèrics. Segurament, en el futur, no tindrem més remei que afrontar seriosament aquests greu problema i passar de la supeditació i colonització d'ara a un veïnatge més profitós i solidari (Portugal ho ha sabut fer molt bé). De seguir com estam és evident que ens dirigim a un suïcidi col·lectiu que esborrarà el nostre nom i ens diluirà en una Espanya fosca i uniforme. Ho digué ben encertadament **Joan Brossa**, el poeta: "Espanya perdé totes les colònies llevat d'una: Catalunya". Ω

Andreu Salom i Mir

Bajanades de la llengua

Vull parlar d'un fet que es produeix des de fa molts d'anys i que fa l'impressió que no es pot arreglar perquè no hi ha voluntat de créixer en l'enriquiment i normalització de la nostra llengua.

M'estic referint en l'intrusisme que esta patint el mallorquí, de paraules que fan moltíssima olor de castellà i de mots que provenen d'altres fronteres i que donen una imatge de pobresa de la nostra manera de parlar, i de manca de cultura per part de les persones que integren el nostre poble.

Música Mallorquina del segle XXI

Al-Mayurqa ha musicat la poesia de Vicenç Calonge i López Crespí

Al-Mayurqa es va crear el 1994 i els seus components tenen una llarga experiència en altres formacions musicals de les Illes

El grup mallorquí de música tradicional **Al-Mayurqa** obtenia recentment, per votació popular, el premi Cerverí a la millor lletra de cançó. Això s'esdevenia en la nit dels Premis Literaris de Girona. Hi concursaven un total de 76 discos, els quals s'anunciaven als programes Èxit, Catacrac i Babel de Catalunya Ràdio i per l'emissora Rac 105. El jurat era el públic de tots els Països Catalans que, amb les seves trucades, decidiren el premi. En el grup, fundat per Antoni Roig, hi són presents amb la seva veu i instruments: Aina Jaume (violí); Neus Jaume (flautes); Maria Vilches (percussió); Joan F. Escudero (llaüt, mandolà); Miquel Carbonell (guitarra); Gaspar Jaume (baix) i Toni Roig (guitarres i veu). La cançó guardonada en el II Premi Cerverí de Lletres per a Cançons va ser "**Mai l'amor és impossible**". **Al-Mayurqa** es va crear el 1994 i els seus components tenen una llarga experiència en altres formacions musicals de les Illes.

"La unitat dels Països Catalans no és una utopia. Potser els Països Catalans no existeixin políticament, per culpa dels polítics que tenim ara" (Antoni Roig)

El primer treball del conjunt ja mostrava clarament quines eren les dues inquietuds essencials que els motivaven: la música tradicional mallorquina i el catalanisme d'esquerra. El català el defensen utilitzant-lo en les seves cançons i reivindicant obertament el concepte de Països Catalans. Antoni Roig, fundador del grup **Al-Mayurqa**, va ser definit pel presentador de la Nit dels Bertrana, Josep Puigbó, com "un lluitador cultural des de les Illes". Roig és clar quan afirma: "**La unitat dels Països Catalans no és una utopia. Potser els Països Catalans no existeixin políticament, per culpa dels polítics que tenim ara, però sí que existeixen culturalment**". Antoni Roig, considera que la filosofia del grup és la de la tradició medieval dels joglars i defineix el seu treball musical com una creació a mig camí entre la tradició i l'evolució de la cançó amb arrels mediterrànies.

Els poetes musicats pel grup són en aquesta ocasió Vicenç Calonge, Miquel López Crespí, Rafel Crespí...

Recentment **Al-Mayurqa** ha presentat el seu segon treball discogràfic titulat **De poetes i altres codolades** (el primer era **Projecte Roig**). Gravada a Ona Digital i editada per Blau, **Al-Mayur-**

qa, seguint -com sempre han explicat- la tradició dels trobadors, vol donar a conèixer poemes mallorquins contemporanis al públic il·lenc. Els quadre poetes musicats pel grup són en aquesta ocasió Vicenç Calonge, Miquel López Crespí, Tomeu Martí i Rafel Crespí.

El disc té dos temes tradicionals: **Navaters i No en volem cap**. Dues versions de **La Balanguera**, una instrumental amb el violoncel com a protagonista enregistrat per Luis Miguel Correa. Igualment es recupera una cançó que Toni Roig presentà a finals dels 60 al "Festival de la Canción Mediterránea" interpretada per **Els Calafats**. Aquesta cançó (**Una parella**) va ser l'única que es va cantar en català i va quedar entre les deu finalistes del festival.

El nou disc té una portada feta pel pintor Joan Francesc Canyelles. Aquest projecte de renovació permanent de la nostra música tradicional conté catorze temes en la línia, com hem explicat abans, de lluita pel nostre redreçament nacional i social.

Aquesta vegada **Al-Mayurqa** ha comptat amb l'ajut de Miquel Carbonell per a les fotografies i de J.M. Riera per a la maquetació. El so va anar a càrrec de Miquel Brunet i els arranjaments pertinents de les catorze cançons que inclou el treball són d'Antoni Roig. (Redacció). Ω

Qui de vosaltres no ha sentit alguna vegada: Mira quin *nene!* O vas de *paseo*? Ja no parlem de : hè anat a veure ets *abuelos*. Fosca d'au-ba; que no podem dir els padrins vells o els avis?

També feim un ús indiscriminat d'anglicismes, que són una espina clavada a la nostra dignitat de poble, per exemple, he anat a la *boutique* (això és un gal·licisme) o he deixat el cotxe al *parking*, llavors he demanat el *ticket*. Toca dir-se, he anat a la botiga i he deixat el cotxe a l'aparcament, llavors he demanat el bitllet o el compte.

Altres exemples de bajaranades lingüístiques poden ser: *Kleenex* en lloc de mocador de paper. *Bestseller*, en lloc del més venut, *tio* en lloc de conco (que fa molta olor de mallorquí, i es una

paraula molt garrida i exèrda) o oncle (més pròpia de Catalunya). *Camping*, en lloc de campament, *aconteixement*, en lloc d'esdeveniment. *Nochebuena*, enlloc de Nit de Nadal, *Nochevieja* enlloc de Nit de Cap d'Any. *Weekend o fi de setmana*, enlloc de dir, cap de setmana. *Ternera*, enlloc de dir vedella. *Jamon*, enlloc de dir cuixot. *Pechugas de pollo*, enlloc de dir pitreres de pollastre.

Em podria estendre molt més, però no acabaria mai. Val més que reguem amb alegria la planta de la nostra llengua a fi que no és mustii als fems d'altres parlars, que són molt bons per a les seves plantes, però que no van gens bé per a la nostra, i sentir-nos orgullosos i contents de parlar com Déu mana. **Joan Llorenç Amer i Comes** de la revista *Pòrtula*. Ω

HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA

L'Ateneu "Aurora Picornell": L'Organització Cultural Atiimperialista més important dels anys vuitanta

5-III-1985. Fundació de l'organització cultural mallorquina més important dels anys vuitanta en la lluita contra l'imperialisme i el feixisme: l'Ateneu Popular "Aurora Picornell". En la fotografia podem veure dos dels seus màxims dirigents: l'escriptor independent Miquel López Crespi i Francesca Bosch, la històrica dirigent carrillista que acabava de sortir del P"CE.

Un dia de 1985, amb na Lila i na Lluïsa Thomàs, en Manel Domènech, en Miquel Rosselló, en Rafel Morales, les germanes Massanet (n'Assumpta i na Magdalena), en Josep Valero i altres companys i companyes decidírem muntar l'Ateneu Popular "Aurora Picornell". Na Francesca Bosch, com de costum, s'hi apuntà decidida i ens ajudà en l'organització dels actes i cicles de conferències. L'Ateneu "Aurora Picornell" era una provatura cultural per a intentar

servar la memòria nacionalista i republicana de les Illes, la història del moviment obrer i les idees del marxisme per a les futures generacions de mallorquines i mallorquins. Idees que, a mesura que es consolidava la reforma del sistema, eren oblidades per més i més sectors de la societat.

A mitjans anys vuitanta, la dreta, malgrat l'èxit que per a ella significà el canvi de règim, les continuades victòries electorals, portava -i porta cada dia!- una intensa guerra ide-

ològica contra les idees d'autodeterminació, canvi i progrés social. En fundar l'Ateneu Popular "Aurora Picornell" sabíem que una època grisa s'apropava. Tornaven a cremar homes i dones a la "civilitzada" Europa. A Dresden, Hamburg, Madrid o París, s'hi veien fogueres amb llibres i persones. Els atacs constants contra la immigració! Al.lotells sense escrúpols, armats per misteriosos grups amb prou diners, atacaven -ataquen encara!-, a les nits, les cases en runes on es refugiaven els immigrants àrabs o sud-americans.

Francesca Bosch, una de les principals impulsores de l'Ateneu, actuava com els antics cristians. L'Evangeli portat a la pràctica lluny dels ensucrats sermons de les troncs, que només serveixen per a alleugerir la consciència d'una societat egoista, tan sols preocupada pels diners i els aparells que es poden comprar als hípers. M'ho digué moltes vegades, anant plegats a les reunions del Casal d'Amistat Mallorca-Cuba, a les de l'Ateneu "Aurora Picornell" (algunes de les quals fèiem a casa del recordat company, el tinent Rafel Morales, espòs de n'Assumpta Massanet): "Vaig perdre un temps preciós amb el carrillisme i el reformisme, en temps de la transició. Ara me n'adon que

tota la vida vaig defensar una política errada -l'eurocomunisme. Unes posicions que l'únic que varen fer va ser enfortir la burgesia, col·locar ramats d'oportunistes a les poltrones institucionals, debilitar les idees del marxisme i el leninisme entre la classe obrera i el poble" (Última Hora, 12-II-84).

Dins la línia de defensar aquestes idees de justícia social i de combat permanent contra les desigualtats, organitzàrem la presentació de l'Ateneu. La primera reunió informativa per a la premsa tengué lloc en el local del PCB (carrer del Sindicat, 74, 1er, Ciutat de Mallorca) a les 17 h. del dimarts dia 5 de març de 1985. Ens encarregàrem de la presentació Francesca Bosch i jo mateix. Isabel Fernández i Joan Torres, del diari Última Hora, cobriren la informació, que sortí publicada dia 6-III-85.

En els darrers anys de la seva vida, Francesca Bosch, ajudant a enfortir l'experiment del PCPE (PCB), treballant activament per a l'Ateneu Popular, dirigint "Nostra Paraula" i participant en les nostres reunions de la junta directiva del Casal d'Amistat Mallorca-Cuba, volgué recuperar el temps perdut. (Arxiu de documentació antifeixista de MLC). Ω

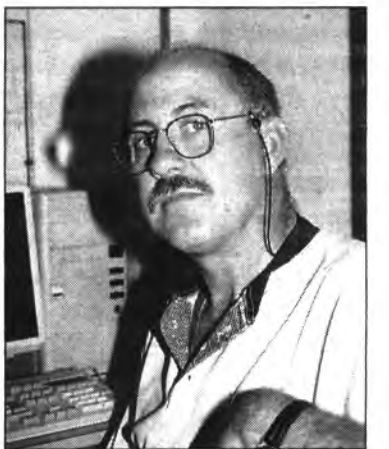
Fa 7 anys que els germans Vidal de Lleón regenten l'Agència de Viatges Surenda a Palmanova. Recomenen una setmana a pensió completa al Carib per unes 115.000 ptes.

Fa 10 anys que la Família Velasco de Lleón regenta el Forn Pastisseria Pili a Son Ferrer. Fa 30 anys que viuen a Mallorca.

Són els alumnes de l'Escola Taller Vol del Pi de son Ferrer. Aprenen jardineria, un ofici amb molta sortida al Terme de Calvià, amb moltes zones verdes i jardins particulars. A la foto amb l'administrador de l'escola Tomeu Romualdo.

Fa 3 anys que en Joan Martínez d'Almeria dirigeix el Col·legi Públic son Ferrer. Una trentena de professors ensenyen 500 alumnes, el 98% dels quals són forasters. Una bona escola que pertany a les Escoles Mallorquines, és a dir, que fan immersió lingüística.

Donam guanys als qui, llavors inverteixen al Carib

En declaracions efectuades recentment als mitjans de comunicació, el coordinador de la campanya electoral del PP i regidor d'Hisenda de l'Ajuntament de Ciutat de Mallorca, Pedro Álvarez, reconeix explícitament, el gran espòli - millor dit atracament - que s'està fent als contribuents sensats a Ciutat, a qui ens obliguen a subvencionar el turisme barat, una cosa que jo i les entitats cíviqües a les que estic vinculat d'una o altra forma, venim denunciant des de fa temps i que al principi fou objecte de mofa

per part de qui, sense cap classe de consciència, té el paper de representar-nos i per aquells qui de manera servil ho accepten.

Des de la més profunda de les indignacions, les entitats cíviqües vinculades a aquesta problemàtica, expressem la més enèrgica protesta pel descarat furt de que som objecte per part de les institucions i de qui les governen, doncs de furt se tracta quan no ens han demanat autorització o anuència perquè siguem nosaltres, els dos cents mil ciutadans sensats els qui,

pagant impostos, sempre més elevats que a altres llocs, donem guanys als hotelers i al negoci turístic en general, aconseguint que amb la nostra forçada subvenció cap als turistes, aquests puguin venir a Mallorca, ens destrossin l'entorn, esgotin l'existència d'aigua, ens creïn problemes amb les deixalles, etc, i a la vegada atorguem guanys a qui, llavors inverteixen al Carib.

Curiosament, en els mitjans de comunicació estatals, mai surten informacions reals sobre la problemàtica turística. Mai parlen del fet que molts habitants de Mallorca tenen dificultats per arribar al cap del mes, que aquí poca gent té possibilitats d'estalvi, que aquí hi ha moltes bosses de pobresa i que aquí, als nadius de parla catalana i als immigrants espanyols que ens acompanyen, ens estan clivellant amb càrregues i gravàmens extraordinaris per ajudar a Espanya. Idò be, els mitjans de comunicació de l'Estat espanyol, inclosos alguns que estan arrelats a Mallorca, exerceixen la subtil però ferma labor de censura i intoxicació i tergiversen la realitat, donant-li la volta con si fos

un calcetí. Exactament com fan en el tema lingüístic: una subtil i efectiva labor d'intoxicació sobre el tema, a fi de controlar-lo primer i acabar en la nostra llengua després.

Els, els partits polítics (PP, PSOE, IU, UM i PSM, més Estat espanyol, andalucistes i altres herbes, i mallorquins acovardits, egoistes, incultes i renegats dels seus avantpassats, del seu llegat històric, de la seva terra, de la seva cultura i llengua volen acabar amb nosaltres, amb els mallorquins no espanyolitzats, ni andalusitzats, ni germanitzats, o sia, amb els qui restam fidels a la nostra catalanitat.

Ho aconseguiran? Això depèn de nosaltres. Depèn de cada u de nosaltres que se senti mallorquí, que estimi la seva família, la seva gent, que parli mallorquí i se'n senti orgullós, que senti l'orgull de parlar mallorquí, de tenir pares i padrins que el parlin, de tenir amics i amigues que els parlin i que vigilin i lluitin per conservar un patrimoni, el nostre: econòmic, cultural i lingüístic. Ja està be de mentides i enganys. Ω

Pere Felip i Buades

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

Fa un any i mig que en Tomàs Verdura de Santa Maria del Camí ha obert els Magatzems Ideal a son Ferrer. Ven electrodomèstic i mobles de cuina.

Fa 3 mesos que en Martí Martínez de Cartagena regenta el Bar Don Quixot a son Ferrer. Fa 2 anys que en Martí viu a Mallorca.

Fa un any que en Joan Bautista Joan és el delegat de SANOSTRA a son Ferrer, una oficina amb 8 anys al servei d'aquesta població de terme de Calvià.

Fa 3 anys que na Mandy Dyson d'Anglaterra i en Manolo Martín de Sevilla regenten el Restaurant Gran Via al Toro de Calvià. Despatxen menús a 800 ptes. a la carta se menja per una mitjana de 1.500 ptes.

La pedagogia feixista

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

L'estat totalitari s'encarrega de crear una infància i un jovent simpatitzant del règim feixista del moment.

Els països que sofreixen una dictadura pateixen dins el seu món educatiu de l'adoctrinament polític, això és, de la instrucció de tot el que ha de fer i pensar el menut per ser un "bon ciutadà" als ulls del govern.

Les joventuts del partit únic al poder s'encarregaran d'organitzar activitats atractives als ulls del nen i així cridar la seva atenció. Aquest és el cas de l'Alemanya nazi. El pedagog Ernest Krieck va idear la major part dels plans educatius del tercer reich. Per a tal fi es crearen, per exemple rondalles antisemites per tal de crear sentiments antijueus en el cor dels infants. Així com els contes que mostraven la raça ària com a superior enfront de les minories que s'havien de perseguir i eliminar, jueus, gitanos, minusvàlids físics i psíquics, comunistes, etcetera.

Dins aquestes actituds racistes es van educar diverses generacions d'alemanys durant dotze anys. Les joventuts hitlerianes s'encarregaren de atreure els al.lots i les al.lotes cap al partit.

El dia 25 d'agost de 1944 Adolf Hitler va triar com a ministre d'instrucció pública i propaganda a Joseph Paul Goebels (1891-1945). Aquest seguint als ministres anteriors es va ocupar de la manipulació a l'escola i als mitjans de comunicació de masses. Es mantenir sempre fidel al fùhrer i es suicidà amb tota la seva família quan entraren els russos a Berlín.

El nostre país ha estat víctima de l'adoctrinament polític a l'escola. Durant la dictadura de Franco i durant la monarquia borbònica (des dels decrets de Nova Planta fins Alfons XIII) s'han educat els menuts en contra de les idees democràtiques. Essent sens dubte el pitjor

periode la dictadura franquista. La formació política era una assignatura obligatòria des dels col·legis de batxillerat elemental fins a l'universitat. El "Frente de Juventudes de Falange Española i de las J.O.N.S." i la "Sección Femenina", pretenien atreure l'atenció dels nins i de les nines respectivament. Els llibres de text estaven orientats en general des del punt de vista dels guanyadors de la guerra civil. És a dir, la glorificació dels símbols totalitaris com les senyeres, els escuts, el nacionalcatolicisme, la defensa dels reis catòlics com a unificadors, "defensors de la fe", la visió de la guerra com una creuada contra els "rojos" per tal de "salvar" a Espanya, els himnes feixistes com "El Cara Al Sol", els uniformes, les insígnies, la defensa de la reconquesta i l'orgull del descobriment, la conquesta, i la colonització d'Amèrica, del Marroc, de Guinea Equatorial, Ifni

...En fi tot el que ells consideraven com la "Hispanitat", la actitud vers les colònies i ex-colònies espanyoles era de paternalisme i d'evocació d'altres èpoques quan Espanya era una potència econòmica i territorial. El racisme també hi es present i així a un llibre de text de l'assignatura de geografia i d'història trobam alhora de parlar de les races humanes la següent oració:

"La raza negra es la menos numerosa i la más atrasada(...)" al mateix llibre trobam la definició de colònia, on es nota la xenofòbia dels pobles "superiors" amb els pobles minoritzats:

"Colonias son territorios sujetos a algún estado de cultura superior(...)"

Les ofertes d'activitats atractives per als al.lots i les al.lotes per part dels grups juvenils que recolcen el partit fa que molts de menuts i joves caiguin en la ideologia totalitària del govern. El que pot sal-

var el nen de ser un feixista més de gran és la resposta generacional, la crisi de valors típica del final de l'adolescència, la curiositat vers les idees més democràtiques...

Desgraciadament no és només a les dictadures que els al.lots poden seguir ideologies totalitàries. Els feixistes no deixen de moure molts de doblers en propaganda, per atreure més i més gent. A Estats Units els membres del Ku Klux Klan introdueixen els seus fills des de petits en la ideologia de l'organització i així aprenen a odiar els negres, els jueus, els hispanos...

A Europa és preocupant la crecuda de grups que trien el camí de la violència per reivindicar la superioritat de la raça blanca europea. Aquestes organitzacions neonazis destrossen el carrer i ataquen els interessos i la vida de les minories i de tots els marginats de la societat, principalment, dels immigrants del tercer món. Hi ha tota una indústria d'objectes relacionats amb el culte als nazis i als feixistes en

general, com per exemple videojocs que consisteixen en treure les dents d'or a un jueu en el marc d'un camp de concentració, xamarretes amb la creu cèltica i la creu gammada, postals amb la imatge de Hitler, de Franco, revistes i llibres que tergiversen la història, negant l'holocaust i que donen la culpa als jueus dels mals que hi ha per el món...

La gran crisi de valors morals i ètics juntament amb la manca d'informació històrica del jovent agreuja considerablement la situació. Els nacionalistes no hem de copiar aquestes ideologies. Desgraciadament hi ha qui admira aquestes idees dins els col·lectius independentistes, pensem en "Jarrai" per exemple que convenç de cada dia a més joves "abertzales" i que juguen a fer de terroristes destrossant els carrers de les principals ciutats basques, i que venen a ser les joventuts de l'organització E.T.A. Hem de procurar no caure en el feixisme ni dins la seva pedagogia. Ω

La repressió espanyola contra Lleó

El 23 d'Abril cellébrase'l Día de los Comuneiros de Castiella. Una "Fiesta" que ye l'alcordanza de la derrota de la noblesa castellana encontra l'exercitu de Carlos V en 1521.

La cèlebración oficial ye itinerante (comu los mundiales), pero los partios españoles d'esquierda axúntase en Villalar, onde la milicias castellanones dispersánonse ensin presentar apenas batalla.

Dende la Junta intentan vendé-

nosla comu'l día de la región castellano-leonesa, aunque los glayís qu'ascuitamos eillí solo falan, evidentemente, de Castiella ("Castiella entera se siente comunera") y outros grandes éxitos).

Esta data refugámosla tolos lleonistas porque nun tien rellación denuña col nuesu pueblu ou cola nuesa historia.

Y no que cinca al nuesu país, enterémosnos que na edición d'esti año

dellos mozos leoneses, dedaes ente 14 y 18 años, fonon deteníos pola Policía de Lleón ciuda, pol único feitu de portar una bandeira de Castillalleón (lo de que diban quemala son meras aldovinancias).

Los rapaces dixeron que l'alcontraran na basoira, aunque paez qu'a los policias paez que nun-ys importóu un res, yá que los tuvieron na Comiseria tola nueite.

Nun los acusaran de ná pero tampoucu dexaban colar pa casa. La estratexa yera clara: retenelos dica altas horas pa mete-ys miédu y pa que cuan-

du chegaran a la súa casa tovieran problemas colos suos pais.

Penriba d'esto nun s'identificaron, aunque los mozos podíanlo della vegadas.

Dende Conceyu Xoven sofítamos la aición policial: cualisquiera que porte bandeiras de Castiella nel nuesu país, debería ser darréu deteniú.

Amás tamos camentando la posibilidad de pidir qu'estos grantes del orde, l'año viniente se desplacen a Villalar de los Comuneiros de Castiella. Ω

Conceyu Xoven

1956: Sa Pobla en el record

Per l'estiu de l'any 1956, en un d'aquells esvanits horabaixes lents plens de somnis i misteris, fou quan, inesperadament, vaig descobrir la guerra

Per l'estiu de l'any 1956, en un d'aquells esvanits horabaixes lents plens de somnis i misteris, fou quan, inesperadament, vaig descobrir la guerra. En un dels vells canteranos amb pedra de marbre que hi havia a la cambra dels pares vaig trobar un petit tresor. Les fotos de la guerra i un munt de velles revistes que parlaven de llunyanes batalles que mai no ens havia explicat el mestre.

En la groguenca fotografia que il·lustra aquesta narració podem veure els meus amics i amigues d'aleshores, els joves poblers que acompanyaren la meva inabastable infantesa; hi manca en Sebastià Bennassar, que era a marjal, feneinejant amb la família, mentre nosaltres, els privilegiats que podíem gaudir d'unes setmanes d'esbarjo, ens divertíem jugant per unes platges encara lliures del bestial esclavatge del ciment. M'acompanyen en la fotografia (qui signa el conte d'estiu és el segon de l'esquerra), el malaguanyat Joan (de Ca s'Escolà de na Costa); en Miquel Seguí; en Miquel Crespí (cosí, jugador del Poblense durant més de nou anys, entrenador del Mallorca...); i na Joana i na Margalida Seguí.

Però en aquell moment que intent recuperar de la fondària de l'oblit, no hi eren els amics. Estic sol, en la penombra de la cambra. Em reconec en aquest llunyà al·lot que va a la recerca dels tresors del

M'acompanyen en la fotografia (qui signa el conte d'estiu és el segon de l'esquerra), el malaguanyat Joan (de Ca s'Escolà de na Costa); en Miquel Seguí; en Miquel Crespí (cosí, jugador del Poblense durant més de nou anys, entrenador del Mallorca...); i na Joana i na Margalida Seguí.

seu pare. Els meus ulls curulls de blau marí i de totes les verdes pinedes de les platges d'Alcúdia, Muro i Santa Margalida, sobtats per les inesperades revelacions. El nom de les ciutats del pare eren en el mapa penjat a l'aula de l'Escola Graduada. Al darrere de cada fotografia hi havia escrit un nom i la data: València, juliol de 1936; Terol, 1937; Barcelona, maig de 1937. I, escrit amb la lletra que coneixia del pare, vaig poder llegir "amb els companys d'arts gràfiques de la CNT". La CNT! Passaren molts d'anys fins a poder descobrir el significat precís d'aquelles sigles màgiques: CNT. Sempre em deixava bocabadat contemplar la munió de dones radiants, amb fusells a les mans i punys tancats, tan diferents de les veïnes de missa diària que passaven, cada matí, abans d'anar a marjal, cap l'església.

Paulino López Sánchez, heroi de la lluita per la llibertat

Reconec que em costava imaginar el pare somrient, descami-

sat, amb un gran mosquetó a les mans, envoltat de dones rialleres, marxant als fronts d'una cruel campanya de la qual no en sabia causes ni motius. Era evident que els antics combats que descobria d'amagat en els xafogosos dies d'estiu dels anys cinquanta, significaren molt en la meva joventut. Potser fou aquell un primer treball amb la imaginació, l'inici de la resistència.

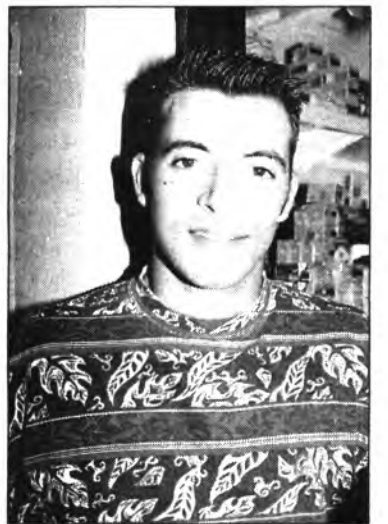
Amb els anys aquelles fotografies i revistes entraren a formar part dels meus arxius i s'ampliaren amb les memòries inèdites d'antics presoners del franquisme. Però entre tot aquest caramull de vivències; hi ha un dels documents que més estim i que vaig descobrir per primera vegada aquell perillat estiu de l'any 1956. És un vell document que em deixà per herència el meu pare, alferes de l'Exèrcit Popular i expresoner del franquisme. Aquest certificat fou emés pels responsables dels camps de concentració, a Mallorca -concretament a sa Pobla- en plena postguerra. La

documentació que tenc em permet, en un exercici d'arqueologia històrico-sentimental, saber quasi amb precisió matemàtica el dia que Paulino López Sánchez, heroi de la lluita per la llibertat -com tots els seus companys- pogué sortir del camp i, segurament, conèixer mumare, Francisca Crespí Caldés. Na Francesca Crespí era filla d'una de les famílies més conservadores del poble i neboda de l'home fort de la dictadura del general Miguel Primo de Rivera, el batle "Verdera", Miquel Crespí i Pons, el constructor de l'Escola Graduada. Aquest certificat militar escrit a "La Puebla" dels vencedors, porta dada de 10 d'abril de 1940 i especifica: "Paulino López Sánchez, de 22 años de edad, pintor decorador, perteneciente al reemplazo de 1938, ha permanecido prestando servicio en este batallón desde el 11 de octubre de 1938 habiendo observado una conducta ejemplar por demás, siendo uno de los que más se han distinguido por su disciplina, laboriosidad y amor al trabajo. Y para que conste y surta los efectos correspondientes, extiendo el presente, en La Puebla (Mallorca) a diez de Abril de 1940. José Martínez Sánchez, Capitán de Infantería". Possiblement la data exacta en la qual el pare i la neboda del batle "Verdera" es conegueren a la plaça del poble. El començament d'una història d'amor que jo descobria en la penombra solitària d'una horabaixa d'estiu de mil nou-cents cinquanta-sis. Ω

(Miquel López Crespí)

Fa 11 anys que en Miquel Capó de la Soledat regenta la Botiga Miquela Capó a Magalluf.

En Josep Tirado de son Ferrer és l'amo jove de la Licoreria Tio Mio a Magalluf. Son pare va obrir aquest establiment ara fa 20 anys.

En Francesc Pardo és l'amo jove del Bar Spika a Magalluf. Despatxa menús a 700 ptes.

Fa 2 anys que en Joan Roig de Barcelona regenta la Botiga de Moda Dúa a Palmanova.

A l'Àngels d'Artà

Encara amb l'emoció constant del seu record viu, vull agrair els articles que els amics Bernat Joan i Pere Mayans han dedicat a l'Àngels Fernández i Gili amb qui vaig

compartir sis anys d'amor i vida plena a Artà, a Mallorca, a Eivissa, a Prada, a Menorca, als pirineus, a Barcelona... En aquests articles s'ha destacat de l'Àngels la seva força humana, la seva valua com a professora de català, com a persona conscienciada en la defensa de la nostra llengua i cultura i la

seva activitat en el Secretariat de l'Escola d'Estiu de Mallorca. Poca cosa s'hi pot afegir, els que la coneixíem bé sempre la portarem al cor perquè era d'aquelles dones que et retornen l'esperança en l'ésser humà. T'estimem. Ω

Jordi Solé i Camardons

DE TU DEPEN

Els uns parlen castellà perquè consideren que "fa més fi". El bé allò que és realment fi, noble i normal: parlar la llengua del país on vivim.

¿PARLARÀ CATALÀ?

«Perquè ja n'estem tips que encara duri el reat de cervell que varen fer als nostres pares. La responsabilitat de la nostra generació és anar al fons del problema.»

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

Cerc cases per llogar tot l'any (anys 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

Cediria amarrament al club nàutic s'Arenal a canvi de compartir barca de pesca esportiva. Tlf. 971 74 05 25.

Cerc casa amb piscina, 3 ó 4 habitacions per a temporada d'estiu 1999. Tlf. 971 86 40 91.

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

Cerc feina per guardar nins a Can Picalfort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, cri-duu al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcias. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us tallem i escriu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somneu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Lagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les

seves necessitats. Per entrevis-ta podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz - C/2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriu-me a: Oscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima'ti escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalús i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Cádiz).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Espulgues de Llobregat (Barcelona).

Som un jove de 24 anys, fadrí, cansat d'espanyolistes monàrquiques. Vull cartejar-me amb al·lotes independentistes d'entre 20-28 anys. Som simpàtic, idealista, seriós en temes de parella i català. Prometo respondre. La meva adreça és: Miquel Àngel Rodríguez; Pl. Poeta Juan Boschán, 4-4c; 18013 Granada (Andalusia).

Cerc al·lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaça d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Fadrí sincer de 30 anys, simpàtic i agradable vol conèixer al·lota formal per una relació seriosa de parella. Escriu a: Sebastià, carrer des Cubells 6, 07660 Cala d'Or, o telefona'm al 657739.

Es passen treballs per ordinador. Perfecció, netedat i rapidesa. Interessats trucar al tlf. 474404.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Cercam músics per a crear una Banda de Música a s'Arenal de Mallorca. Tel. 971 26 17 19. Maties.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'enseñament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'exploració obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la GSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjami Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitaria fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc. sobre el tema d'alliberament nacional, escriu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià

i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vic.servicom-es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR Espanya, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53-Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenians a Dittansia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques rebir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes qu'enviar la direcion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

La meva col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139-22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniquem-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluita>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitem gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Festejador!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Cafè es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

A tots els menorquins que lluiten per l'alliberament i reunificació nacional, si voleu rebre informació sobre el Partit per la Independència (PI) i de la seva branca juvenil. Joves independentistes dels Països Catalans. Escriu a: Maür-Ruben Vinent. Carrer dels Frares, 49. Cat-07701 Maó-Menorca.

Animo a tots els independentistes de ls Illes i de la resta dels Països Catalans que solen anar a les festes de Menorca per l'estiu a que ajudin, a més de beure pomada, a fomentar la consciència nacional. Porteu tots el mocador independentista al coll.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sonadors i sonadors, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuem alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeuvos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskararen Berripapera* (en foraster) gratuïtament escriu a: Hizkuntza Politikarako. Wellingtono Dukea, 2-01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Coleccionista d'adhesius compra, camvia, recolleix material d'esquerra revolucionaria o independentista. Coleccionisme I.S.G. Bústia Postal, 135-48980 Santurzi-Biskaia.

Col·laboreu! Ajudeu-nos! Per un projecte de documentació d'indrets de les Illes i dels Països Catalans necessitem targetes postals (noves o utilitzades de "Escudo de Oro" Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, venguí i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Compara cotxe molt econòmic al contactat. Tlf. 121123.

Venc Harley Davison Heritadge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:

L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA
Quan hages llegit aquest
periòdic, si no en fas la
col·lecció, regala'l a un amic,
veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

Exigeix EL CATALÀ a les empreses!

La llengua catalana encara no és una llengua normal. Hem reclamar sovint a les administracions estatals que la respectessin a les catalanes que la promoguessin, però encara és la pròpia societat catalana la que té la major responsabilitat en defensar la nostra llengua. La societat catalana som tots responsables.

Ju dels àmbits on la nostra llengua encara no ha assolit la normalitat és el món de les empreses. Els/les consumidors/es hi tenim molt a dir. La legislació vigent ens permet exigir els nostres drets col·lectius en defensa de la llengua que ens caracteritza com a poble. De res no ens serveix la legislació si els/les consumidors/es no demanem el que ens pertoca. La darrera responsabilitat és nostra.

Per això, la **Plataforma per la Llengua** et demana que:

exigeixis el català com a consumidor a les empreses de distribució

demanis productes etiquetats en la nostra llengua

protestis a les grans empreses productores que sistemàticament es neguen a etiquetar en català i discriminen així la llengua

demanis la revolució en català tant a nivell extern com intern, i responguis la publicitat gratuïta demanant que te la trametin en català

demanis els prospectes o instruccions en la teva llengua

El català no és una llengua inferior: a cap altra, però per a fer valer els seus drets és necessari que reclamem la seva presència amb aquestes i altres iniciatives que vulgis portar a terme.

Si et vols comprometre com a consumidor/a en la defensa de la llengua pots col·laborar més intensament en les campanyes que desenvolupa la Plataforma tractant de complementar mai de substituir, la pressió social que hem d'exigir com a consumidors i consumidores

Memòria
Adreça
Publicitat
Codi Postal
Tribut
Barris

COMUNICATS DE PREMSA

12 de setembre: la catalanitat de les mallorques

El 21 de juliol de 1276 el rei en Jaume abdicava en els seus dos fills, Pere i Jaume. A l'infant Jaume, li cedia les illes Balears i Pitiüses, la senyoria de Montpeller, els comtats del Rosselló, el Conflent i la Cerdanya i el vescomtat de Carladès; és a dir, els territoris que no pertanyien a l'herència tradicional de la casa d'Aragó i de Barcelona. Així, el rei en Jaume s'acomodava als antics costums del dret patrimonial, però també complaïa la seva dona Violant d'Hongria -que defensava els interessos del seu infant preferit, el seu fill menor Jaume. La principal restricció al Regne privatiu de Mallorca fou que en el cas que arribàs a extingir-se en la seva línia directa i masculina, els seus Estats tornarien a la corona catalano-aragonesa.

En l'acte d'infeudació de 1276, Jaume II es declarava vassall del seu germà, Pere el Gran. El Regne privatiu arribà a la seva fi el 1349, quan Pere el Cerimoniós va obrir un procés a Jaume III i posteriorment ocupà Mallorca.

En aquestes notes històriques únicament s'hi aprecien una sèrie de moviments polítics entre la poderosa noblesa per mantenir el seu propi poder, la majoria de les vegades de forma violenta segons els usos de l'època. Res de particularitats nacionals ni de fets diferencials que anassin més enllà de les titularitats nobiliàries.

És per això que la Diada del 12 de setembre a Mallorca no hauria d'esser interpretada -i no dubtam que més d'una i més d'un ho intentaran- com un fet absolutament diferencial mallorquí en el marc de la nació catalana, sinó com una data significativa en la història de Mallorca i la seva vinculació a la corona catalano-aragonesa. Eivissa celebra el dia de la conquesta (8 d'agost), i el País Valencià també ret homentage al rei en Jaume (9 d'octubre). En aquesta línia, la renúncia a adoptar la tradicional Festa de l'Estendard com a diada de Mallorca s'ha d'entendre com la voluntat de "desnacionalitzar" la Diada del "nacionalitzar" 31 de desembre. Ω

ERC-Mallorca. Àrea de Comunicació

11 de setembre del 1714 - 11 de juliol del 1715

El centralisme polític espanyol, l'espòli econòmic que pateixen els Països Catalans per part del govern central, les contínues vexacions lingüístiques i culturals a què es veuen sotmeses la llengua i la cultura catalanes al seu propi domini històric, no són precisament resultat de cap evolució natural de la situació social, econòmica i política interna.

L'ocupació de Barcelona, ciutat més rellevant de la federació catalano-aragonesa, l'11 de setembre de 1714, significà de fet la pèrdua dels drets de la sobirania nacional gairebé per al conjunt de la nació catalana, ja que anunciava l'ocupació de les illes Balears i Pitiüses per les tropes de Felip de Borbó: les tropes felipistes entraren a la Ciutat de Mallorca a les ordres del general d'Aspheld l'11 de juliol de 1715, mentre que el País Valencià ja havia estat ocupat militarment l'any 1707.

Un cop consumada la victòria borbònica, els decrets anomenats de Nova Planta imposaren les lleis, usos i costums propis de Castella en els sí de la nació catalana, amb la consegüent obligatorietat de l'espanyol a nivell oficial (també a l'ensenyament), les lleves de soldats i una aclaparadora explotació fiscal, a més d'altres disposicions que encara suportam totalment o parcialment. Ω

ERC-Mallorca. Àrea de Comunicació

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Restaurant
Cafè Carbone

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

RESTAURANTE
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

Automòbils

PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO
ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

SERVEI OFICIAL

Toldos
TRAU

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixes
Teléfono 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

Estat Català

Jove patriota:

- * Per un nacionalisme pur, sense dogmatismes.
- * Per defensar la nostra identitat.
- * Per la plena integració de la immigració.
- * Per una revolució cultural i pedagògica.
- * Per un rebuig ferm als atacs anticatalans.
- * Per una Catalunya lliure i catalana.
- * Per la Catalunya que tu somies.

JOVENTUTS D'ESTAT CATALÀ

Apartat de Correus 94.227 - 08080 Barcelona

Fa 14 anys que na Margarida Bujosa de Banyalbufar regenta la botiga de brodat **Belladona** a Palmanova.

Fa 17 anys que na Maria del Carme Rueda de Sevilla regenta el **Supermercat Dallas** a Palmanova.

Fa 20 anys que n'Elisabet Sunyer, de Tarragona regenta la **Botiga Bruixerias** a Palmanova, a la foto amb la seva filla més petita.

Els Germans Trillo són els amos joves de la **Ferreteria Trillo** a Palmanova.

Llengües minoritàries dins la República Italiana

Dins la Unió Europea, Itàlia és l'Estat amb més llengües minoritàries: En podem comptar fins a 13, algunes tingudes com a simples dialectes locals, a causa de llur aïllament i escassa demografia.

L'albanès és parlat per unes 100.000 persones escampades pel sud d'Itàlia, més al nord de Calàbria i la Sicília occidental. Es tracta de fugitius albanesos dels segles XV-XVII de la tirania turca que governava els Balcans. En diuen *Arbëreix*.

El grec (*Griko*) és parlat al sud de Calàbria per unes 5.000 persones i en la província de Lecce (Apúlia) per unes 8.000. Aquestes dues *illes* gregues es troben a prou distància una de l'altra. Hi ha 2 teories sobre llur origen: una és que provenen de la colonització grega pre-romana; l'altra, de l'època de dominació bizantina.

El català és parlat sols a l'Alguer (Sardenya) per unes 20.000 catalans. Són descendents de colons catalans del s. XV bàsicament.

El sard és parlat per 1.300.000 persones a l'illa de Sardenya, tret de l'Alguer. O sia, per la majoria de la població. Tanmateix hi ha prou desídia lingüística i, doncs, disglòssia. Hi ha importants diferències dialectals. És la llengua minoritària major.

L'occità és parlat a les valls alpines del Piemont occidental per uns 50.000 occitans, i la ciutat de Guardia Piemontese a Calàbria per 3.000 persones (descendeixen de refugiats religiosos del s. XV vinguts de l'Occitània piemontesa). La modalitat parlada és el dialecte provençal (occità), influït pel dialecte piemontès (celta-italià).

El francoprovençal (parlat també pel Jura i Savoia, a França i Suïssa) és un parlar de transició entre el francès i l'occità. A Itàlia és parlat a les valls alpines de Valle d'Aosta i el Nord-oest del Piemont, i a les viles de Feato i Celle Sant Vito (Alpúlia, sud d'Itàlia). Els alpins fan unes 60.000 persones, els del sud (resultat d'emigracions medievals) unes 1.200 persones.

El francès és la llengua de la vall d'Aosta, d'uns 110.000 habitants.

El retoromànic és una llengua celto-romànica dels Alps i rodalies, amb 3 grups principals separats en 3 àrees: Retia, Ladínia i Friül.

El friulès és el més extens d'aquests tres grups, constituït per unes 700.000 persones, al nord d'Itàlia. És la segona llengua minoritària.

El ladí és parlat per 30.000 persones als Dolomites. El seu estat oficial varia segons cadascuna de les 3 províncies en què Ladínia es troba esquarterada.

A la vora dels llenguatges retoromànic tenim diferents parlars germànics alpins. Al Tirol del sud, vora Àustria l'alemany és oficial per a 280.000 persones: es tracta d'una zona cedida a Itàlia com a botí de la Primera Guerra Mundial, el 1919. A banda trobem dialectes germànics alpins provinents de la immigració medieval. Lluny de l'alemany estàndard modern: l'alemany walser és parlat en part a la Vall d'Aosta i Piemont, el Cimbric i Mocheno en àrees del Vèneto i Tent; el carnià o carintià en algunes viles del Friül i el Vèneto. En total unes 9.000 persones qui parlen dialectes germànics.

L'eslovè és parlat vora Eslovènia per unes 100.000 persones dividides en 3 províncies de la *regió* (artificial) de Friül-Venècia-Julia. Una d'aquestes províncies esdevingué part d'Itàlia en 1866 quan la unificació, les altres dues el 1919 com a botí de guerra. Part d'aquesta àrea és oficialment bilingüe. L'eslovè és un idioma sud-estlàu.

El croat (o serbo-croat), també sud-estlàu, és la llengua de 3 viles de la regió de Molise, amb 2.500 parlants, descendents de refugiats dels Balcans en temps passats.

El romaní és la llengua d'uns 100.000 roma o gitanos italians.

En total hi ha a Itàlia uns 2.870.000 ciutadans qui tenen llengua pròpia no majoritària i sovint tampoc no oficial. Ço és: 1 de cada 17 ó 18 italians. Es tracta d'una situació ben distinta a l'Estat espanyol, amb unes 10 llengües no majoritàries però amb molt pes demogràfic: 1 de cada 4 ciutadans de l'Estat espanyol parla un idioma no castellà, pel cap baix i quasi la meitat viuen en àrees lingüísticament plurals i, de vegades, conflictives.

A més a més, l'italià, basat en el toscà, té molts dialectes. Els del nord són celto-romànics (tret del venet), prou distints dels del sud, més semblants a l'estàndard *toscà*. Ω

Migranya

La tortura del repicó. Què produeix el dolor? Els remeis

La tortura del repicó

L'estrès físic

Tot@s els/les que n'han patit alguna vegada asseguren que tenen la impressió que els ha d'explotar el cervell. La migranya no és un simple mal de cap. A més del dolor sòrdid i palpitant que, en general, es nota a un costat del cap, els/les persones amb migranya pateixen nàusees i vòmits que la fan encara més difícil de suportar. Els científics, però, estan desenvolupant medicaments més efectius per combatre-la.

Afecta uns 580 milions de persones al món i, en general, ataca més a les dones que als homes. Un 20% de les dones asseguren patir cefalees, que és el nom que donen els metges al mal de cap, mentre que només un 8% d'homes en tenen. La raó que fa que les dones siguin més propenses a patir migranyes es troba en el fet que el sexe femení posseeix un mecanisme bioquímic més complex que depèn del cicle hormonal.

Què produeix el dolor?

Hi ha molts factors que poden desencadenar un atac de migranya, però els metges destaquen principalment la influència de:

La dieta

La xocolata, els cítrics, el formatge, les begudes alcohòliques --sobretot el vi negre--, l'abús o la privació de cafeïna i el dejú poden afavorir les cefalees.

L'estat de salut

La hipertensió arterial, la menstruació, la sinusitis, el dolor dental, les al·lèrgies, la meningitis i l'infart cerebral són causes de migranyes.

El consum de fàrmacs

Els anticonceptius orals, els antibiòtics, els vasodilatadors, antihipertensors i antiinflamatoris poden produir migranyes.

L'estrès físic pot ser el resultat d'excés d'exercici, de fatiga crònica, d'excitació sexual de manca o excés d'hores de son, de viatges o de canvis bruscos en el ritme de vida.

L'estrès emocional

L'angoixa, la depressió, les alteracions emocionals --tant si són positives com si són negatives-- i l'alliberament d'estrès o tensió són causes de migranya.

L'ambient

Finalment, els canvis climàtics, els sorolls, mirar la televisió, els llums molt brillants i pujar a grans altituds també poden provocar mal de cap.

Els remeis

Les ergotamines van ser el primer tractament efectiu contra la migranya. Es van començar a utilitzar fa 30 anys i, d'ençà, la batalla contra el mal de cap no ha cessat. Els científics saben que el responsable principal de l'atac de migranya és un neurotransmissor, la serotonina. El que no tenen encara clar, però, és si la crisi de cefalea es produeix a causa d'un excés o d'un dèficit d'aquest neurotransmissor. No obstant això, el descobriment de dos receptors de la serotonina --una mena de porters químics que s'encarreguen d'inhibir les substàncies que causen la inflamació i la dilatació de les venes i artèries cerebrals i, per tant, el mal de cap-- ha estat cabdal pel desenvolupament d'una nova generació de fàrmacs contra la migranya. Es tracta dels triptans, uns estimuladors del receptor de la serotonina que eviten la inflamació dels vasos cerebrals. Segons els experts, els triptans, el més representatiu dels quals és el sumatriptan, inauguren una nova era en el tractament de les cefalees.

Els analgèsics d'ús corrent. Ω

Anna Solana

L'ESTEL

EL DIARI DELS MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !! • ANUNCIAU-VOS-HI !!

TEL.: 26 50 05

Continúen els atacs a la llengua catalana

Els Defensor del Pueblo està investigant suposades discriminacions contra el castellà en l'aplicació de la llei de política lingüística, arran d'unes queixes d'alguns particulars, fet rebutjat per tots els partits tret del PP (el **Defensor** no interferí en les 318 queixes que el Síndic de Greuges valencià va recollir durant l'any 1997 per les deficiències d'alguns mestres valencians en el coneixement del català). ERC impulsà una campanya contra les declaracions del **Defensor**, a qui va fer arribar 25.000 postals.

Demagogia i menyspreu del govern espanyol i els partits espanyols cap al català: Rato -vice-president del Govern- es manifestà en contra de la nova llei de política lingüística, -Aguirre -ministre de Cultura- afirmà que Catalunya no garanteix l'ensenyament del castellà i rebutjà el decret de cinema en català perquè considera que la

lleï espanyola del cinema ja protegeix prou el català (només es doblen al català l'1% dels films); Oreja -ministre d'Interior- exposa que troba massa car fer les campanyes d'interior també en català; Matutes -ministre d'Afers Estrangers- manifestà que el català no pateix cap tipus de marginació a la Catalunya del Nord; el vice president del **Círculo de Empresarios** manifestà que la nova llei distorsiona el mercat laboral i frena l'emigració; Pasqual Maragall -PSC-PSOE- til·la la nova llei d'innecessària.

En Zaplana dialectalitzarà encara més al valencià prohibint als correctors de l'administració d'esmenar els textos escrits en normativa secessionista. Es proscriurà la preposició *amb*, les terminacions *-agte* (*ventatge/avantatge*), els demostratius reforçats (*aquest, -a*), *les grafies ll i tz*, i paraules com *desenvolupament, servei s'escriuran desenroll, ser-*

vici. Això també afectarà la Junta Qualificadora de Coneixement de Valencià, de la qual ja han dimitit tres vocals per no donar-hi suport. Les Conselleries de Medi Ambient i d'Agricultura, Pesca i Alimentació i l'Institut Valencià de la Joventut també promouen el secessionisme lingüístic.

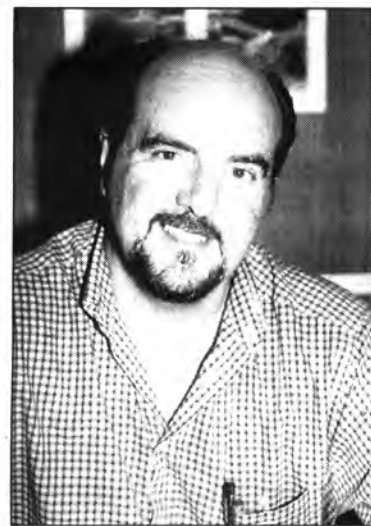
Air Nostrum- Iberia fomenta el secessionisme lingüístic als seus fulletons i als vols Barcelona-Alacant la megafonia d'aquestes companyies ignora el català. Denuncieu-ho a: *Air Nostrum*, servei del client, Av. F. Valldecabres, 31-46940 Manises (Horta).

El personal de servei del vaixell de FLEBASSA que fa la travessia Mallorca, Eivissa, Dénia cada dia, ignora totalment la llengua catalana. Si feis aquesta travessia, que vos aconsellam per poder comprovar com de bones són les persones que habiten per allà, duis recap-

te i beguda per tal de prescindir dels serveis d'aquesta gent que mostra un total menyspreu per la llengua de la terra i la mar que els dona de menjar.

El diari ultra-espanyolista Las Provincias -l'anticatalanisme més visceral de València- fa anys que atia la segregació del valencià de la resta del domini lingüístic català. Queixeu-vos-en al 900500815 (**la telefonada és de franc**).

Els productes de Microsoft i TVE, discriminen el català: el Windows98 en català sortirà cinc mesos més tard i costarà 5.000 pessetes més que en castellà, i qui el compri patirà desavantatges en relació amb aquells que l'adquireixin en castellà. La Plataforma per la llengua ho ha denunciat. D'altra banda només els catalans de Barcelona (Barcelonès) que tinguessin sistema dual als televisors varen poder veure les retransmissions en català del Mundial 98. Ω

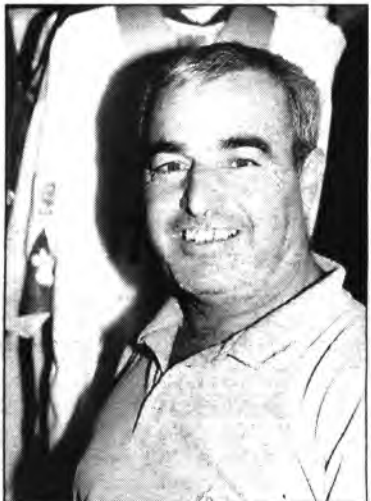
Fa 10 anys que n'Antoni Palmer des Coll d'en Rabassa regenta la botiga de lloguer de cotxes **AUROCAR** a Palmanova.

Fa 15 anys que en Felip Verd de Senelles regenta l'**Agència de Viatges World Services** a Magalluf. Organitza excursions interiors per Mallorca.

Fa 30 anys que en Jaume Calafell d'Andratx regenta la **Relotgeria Juma** a Magalluf. Son pare ja tenia botiga de souvenirs al Port d'Andratx.

Fa 9 anys que en Gaspar Homar de Ciutat regenta una botiga de venda de **Camisettes** a Magalluf.

Notícies breus

2.000 persones es manifestaren a Perpinyà (Rosselló) per tal de demanar l'oficialitat del català a les terres nord catalanes i la signatura de l'Estat francès a la Carta Europea de les Llengües minoritzades. La manifestació fou convocada pel Comitè Català per la Llengua. La Bressola podria obrir el seu cinquè centre a Sant Esteve del Monestir (Rosselló).

Tonino Baldino és elegit síndic de l'Alger. El nou batle anuncia que garantirà la catalanitat de l'Alguer i l'aplicació dels acords que Sechi -l'antic síndic va subscriure, com el reconeixement de l'IEC com a autoritat lingüística a l'Alguer i el compromís de difondre'n la normativa a les escoles.

L'Associació d'Amics de la Franja demanà al Vaticà que es revisi la divisió del bisbat de Lleida adduint els lligams lingüístico culturals i històrico-socials de la Franja de Ponent amb les terres lleidatanes. El responsable de cultura de la mancomunitat de la Llitera manifestà que la segregació "*s'ha fet a esqueses del poble*". D'altra banda l'esborrany de l'avantprojecte de la llei de llengües d'Aragó, que ha d'oficialitzar el català i l'aragonès, ja és en mans de la Diputació General d'Aragó.

Catalunya Ràdio celebrà el seu quinzenès aniversari amb una festa popular al Tibidabo. L'emissora és capdavantera als Paï-

sos Catalans amb 600.000 oïdors diaris.

Els joves balears d'entre 14 i 29 anys s'expressen millor en castellà que en català, sobretot a les zones turístiques segons l'**Estudi sociològic sobre els joves de les Illes Balears** impulsat per la universitat il·lenca i la Direcció General de Joventut del Govern Balear: 44'4% castellà, 36% català, 17'9% indistintament, 1'6% d'altres.

El servei Municipal de Normalització Lingüística de Vila-real (Plana Baixa) va repartir 600 samarretes per tal de normalitzar l'ús correcte del topònim de la població.

Escola Valenciana, Federació d'Associacions per la Llen-

gua, lliurà a la Generalitat Valenciana 40.000 signatures a favor de la normalització del català al País Valencià.

La JNC realitzà una acció per tal que *Iberia* incorpori el català a les llengües que empra.

El 97% dels alumnes de la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana (Plana Alta) comprèn perfectament el català i el fa servir normalment segons Prior, cap de servei de Llengües i Terminologia de la UJI.

La Generalitat Valenciana i l'Ajuntament de Sueca (Ribera Baixa) acorden "*mantenir viu entre els valencians el llegat de Joan Fuster per mitjà de la conservació, l'estudi i la difusió de la seva obra*".

La XXX Universitat Catalana d'Estiu s'ha celebrat com cada any a Prada (Conflent) entre el 14 i el 24 d'agost amb notable èxit de participació.

Si voleu aprendre català, Òmnium Cultural us ofereix els *Cursos de català per correspondència*. Més informació al 933198050 (tel) 933106900 (fax).

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, desestimarà un recurs de l'*Associació per la Lengua Espanyola* en la Administració de Justícia que exigia a TVC un 50% de programació en castellà a TVC. (**Adaptat del Butlletí Llengües Vives**). Ω

Visita la pàgina de
L'ESTEL a Internet!
www.arrakis.es/~estel/

El símbol ~ s'aconsegueix pitjant la tecla ALT i els números 126 del teclat numèric (mantenint la tecla ALT pitjada durant el procés).

Us podeu subscriure per E-mail a
estel@arrakis.es

indicant les dades que figuren a la butlleta de subscripció.

Les trobareu també a
www.arrakis.es/~estel/

1956 - 1996
40 ANYS DE TELEVISIÓ,
40 ANYS DE MANIPULACIÓ.

"SI NO ANEU AMB
COMPTE, ELS MITJANS
DE COMUNICACIÓ, US
PORTARAN A ODIAR ALS
OPRIMITS, I A ESTIMAR
ALS OPRRESSORS".

Malcolm X

CAFÈ-BAR JIMMY JAZZ
Carrer del Clos, 53
08700 IGUALADA (Anoia)
Tel. (93) 803 34 26

Fa 20 anys que en Cornelius Jabroer d'Holanda regenta el **Restaurant Port Alt** Portal Nous. Despatxa menús a 950 ptes. a la carta se menja per una mitjana de 2500 ptes. Aquest restaurant, envoltat de garrovers i figueres de moro, que és propietat de l'Església de Mallorca esta al costat de la rectoria, on viu el jove rector amb sa mare. El lloc de 16.000 metres quadrats, amb el temple, la rectoria i el restaurant, just damunt els penyassegats que separen Porto Portals i la platja de Portals, és d'una bellesa impressionant. Recomanam anar-hi a missa a passejar o a dinar. Veureu un dels llocs més bells de Mallorca.

En Ferran Jorquera i el seu fill Francesc regenten des de fa 5 anys la **Licoreria Fernando** a Portals Nous. Abans, en Ferran va regentar durant 38 anys el Bar Bellavista al costat de la licoreria.

N'Antonia Amengual de Banyalbufar és la recepcionista de **Portals Consulting**, una assessoria jurídica, comptable i laboral a Portals Nous. El propietari en són en Joan Miquel que és comptable i en Jaume Bibiloni que és assessor laboral.

Religió

El paradís de l'ateisme més militant: Corea del Nord

Corea del Nord és el darrer bastió de l'estalinisme més delirant i brutal, i de l'ateisme més proselitista, enmig d'un clima de total por i repressió. Hom no sap exactament quants nord-coreans estan morint ara mateix de fam, però entre 2 i 8 milions de persones (en una població de 25 milions) han hagut de morir d'ençà el 1984. Les notícies d'antropofagia semblen ser més freqüents que a la C.E. I.

Uns refugiats nord-coerans declaren a uns cristians xinesos que els ajudaren:

"Hem fugit d'un país on hem vist un jove assassinar sa tia a fi de menjar-se-la. Heu estat vosaltres els primers que heu tingut el coratge d'ajudar-nos".

Diàriament refugiats nord-coreans travessen nedant el riu Jalú, vers la Xina. Les autoritats xineses, si els agafen, els retornen immediatament. Però és així com sabem que encara queden cristians a Corea del Nord, malgrat l'absoluta censura i repressió policíaca. Un "traficant" cristià de Bibles declarava: "mengem arrels d'herba tan se val, car som fills de Déu i ço ens manté dempeus".

De l'estranger arriba ajut alimentari i agronòmic; els observadors estrangers són admesos, però amb comptagotes, i sols veuen allò que les autoritats stalinianes volen ensenyar-los: el país real queda a l'ombra. El govern distribueix l'ajut estranger, ço vol dir que bàsicament, acaba dins les panxes de les forces armades. Corea del Nord té un exèrcit desproporcionat, i es troba armada fins a les dents, fins i tot amb armes nuclears, amb les quals amenaça. La resta de l'ajut és per els "bons" comunistes. Si occident envia l'ajut, referma el govern militar, si no, la fam s'estén. La pobla-

ció civil nord-coreana és avui un hostatge del govern policíac.

Vet ací algunes definicions extremes d'un diccionari nord-coreà:

Bíblia: *Llibre escrit sobre la falsa religió cristiana amb l'objectiu d'enganyar.*

Déu: *Ésser fictici suposadament creador de la natura, la societat i el destí.*

Jesús: *Ídol de la religió cristiana presentat com el fill de Déu.*

Paradís: *Fals món inventat per fer creure que hom viurà millor després de la mort.*

Els nord-coreans tenen prohibit de parlar amb estrangers. Fa pocs anys vam veure estupefactes el culte col·lectiu a la personalitat, amb motiu del dictador de l'aniversari de Kim Il Sung, fundador de l'actual dinastia familiar "comunista" al poder. Durant un mes hi hagueren concentracions històriques de gent plorant desconsoladament en fileres militars a les places públiques. Més aviat recordaven les escenes finals d'*Apocalipsi Now*, d'en Coppola. Intel·ligència?

Abans del 1948 Corea no era pas dividida en dos, i comptava al nord amb 400.000 cristians. Pyongyang (actual capital del nord) tenia un 13% de cristians. A Corea del Sud, a hores d'ara, la meitat dels seus 45 milions d'habitants es declaren cristians. A Seül hi ha més 7.000 esglésies, entre elles algunes de les més grans del món, amb cents de milers de membres.

El 1948, els stalinistes prengueren els poder al Nord: executaren pastors, esquarteraren cristians, molts creients fugiren al camp i s'amagaren amb gran cura. Des de llavors, Corea del Nord quedà hermèticament tancada.

Per a introduir-hi Bibles, n'han de passar a Xina (que ja és difícil), dures a la frontera nord-coreana embolicades en plàstics. Dones parroquianes tallen les pàgines amb una fulla d'afaitar per poder-les passar de contraban dins Corea del Nord.

Aquest és l'ateisme militant real al govern d'un Estat, "tot acte humà conscient i intel·ligent s'ha de fer contra Déu", segons Miquel Bauçà, "la definició més aproximativa de Déu és que és el fruit d'un Estat semidelirant, un conte dolent". Quan "Bauçans" endurits prenen el poder ja veiem els deliris brutals de "llur raó". Per la negació de Déu vers la irresponsabilitat genocida. I, damunt, tenen la barra de dir-ne "consciència" i "intel·ligència".

Ricard Colom

Myanmar

Milers de refugiats Karens es quedaren sense recer al març d'enguany després de l'atac brutal i la destrucció parcial de llurs camps per tropes birmanes, qui penetraren en territori tailandès.

Els 4 milions de karens, un dels principals grups ètnics sense Estat propi de la zona, es troben en conflicte amb Myanmar d'ençà de Segona Guerra Mundial, quan els birmanes (que controlen l'Estat), recolzà la invasió japonesa mentre que les minories ètniques sostenien els americans i britànics. Durant la Guerra civil que se'n derivà, els karens es refugiaren massivament a Tailandia. Entre el 40-70% d'ells són cristians (anglicans o baptistes).

Davant les cendres del camp de Huany Kaloke, el pastor Dra Ahtu féu: "Sols ens resta d'esperar en Déu". (P.O.)

Laos

Quaranta quatre persones hi foren detingudes el gener del 98 per estar seguint un estudi bíblic en casa d'un cristià. Deu d'ells romanen encara en presó.

El 28-4-98, les autoritats detingueren 6 cristians de la minoria Kluu en un encontre cristià a la ciutat de Nam Tuam (província de Luang Prab). En total, dons, hi ha ara 28 presos cristians de consciència a Laos.

El 30-3-98, el govern alliberà 3 àvies del grup dels 44, les quals acabaven de ser damnades a un any de presó, sense cap aclariment més. Poc abans havien estat obligades a seguir un seminari ateu.

Els guardians els deien: *l'únic déu, en aquesta presó som nosaltres*. És però un alliberament condicional: les tres dones grans i llurs famílies han estat obligades a comprometre's per escrit a respectar cinc condicions durant els pròxims deu mesos.

Vietnam

L'11% de la població vietnamita són ètnies muntanyeses del centre del país, discriminades per govern jacobí-marxista. Aquestes tribus representen més de la meitat dels protestants del Vietnam, la majoria són cristians fa menys de deu anys. Són doblement perseguits pels comunistes vietnamesos: com a cristians i com a ètnies no assimilades a la dominant (vietnamita).

Una impremta clandestina estampa sobre el terreny Bibles i d'altres llibres per a protestants. (de **Portes Obertes**). Ω

Les guerres

Els catòlics "ortodoxes" espanyols defensen el dret a l'autodefensa armada. És que accepten ETA o Terra Lliure?

L'Església sempre ha distingit entre guerres justes i guerres injustes. I les guerres justes i les injustes seguiran existint. Ningú pot negar a un poble el dret a defensar-se. "Una cosa és utilitzar al força militar per a defensar-se amb justícia, i una altra molt distinta voler sotmetre a altres nacions", diu el Concili Vaticà II en la *Gaudium et spes*.

Amb el tems ha canviat molt el concepte de justa o injusta referint-se a una guerra. Abans hi havia guerres per honor ofès, de prestigi, de dinasties, etc. Avui dia seria difícil

aplicar el concepte de guerra justa a una que no sia estrictament defensiva, i sempre que no hi hagi altres mitjans per aquesta defensa.

La guerra, defensiva -necessària- o ofensiva, és una de les pitjors catàstrofes que poden caure damunt un poble: morts, dèstrosses, famílies sense llar, desplaçaments de població, etc. Per això és desitjable que mai hi hagi guerres. Per això és bo que hi hagi un moviment pacifista autèntic que repudii les guerres; per això és bo que els organismes internacionals servessin d'in-

termediaris per tal d'evitar conflictes armats, o per intervenir com a pacificadors quan sorgeix un enfrontament.

Respecte a la guerra, diu el Concili Vaticà II en el document abans esmentat: *Tota acció bel·lica que tendeix de manera indiscriminada a la destrucció de cuitates senceres o d'extenses regions juntament amb els seus habitants, és un crim contra Déu i l'humanitat, que cal condemnar amb fermesa i sense vacil·lació*. Afegeix el document que una volta esclatada la guerra no per

això tot és lícit entre els bel·ligerants.

•Consider necessari, però, distingir quelcom que la gent freqüentment confon. Una cosa és el pacifisme, al que tots ens hem d'adherir i una altre molt distinta és l'antimilitarisme. Els exèrcits són necessaris, perquè sense exèrcits no existiria estabilitat exterior ni tan sols interior. **Un país sense exèrcit seria atropellat pel veí.** **Rafel Martínez Miranda.** Traduït de *Fiesta*, periòdic catòlic depenent de l'episcopat grec de Granada. Ω

Una lliçó magistral: Manuel Viusà

Fou el més d'agost d'ara farà dos anys (1996) quan vaig poder conèixer Manuel Viusà. Ell durant els mesos d'agost pujava de París, on vivia, a les Valls andorranes per impartir classes en el Centre de Gravat del Comú d'Encamp. El Centre de Gravat era una vella borda habilitada com a acadèmia d'art. El cortal estava situat sota, de l'antic centre d'emissió de Ràdio Andorra i de la carretera de França, al crescut poble d'Encamp. Em feu de mestre de cerimònies l'amic Lluís Morera, amic i admirador seu. Ell es trobava impartint classes dins el centre; "És un jove independentista, que és d'Estat Català... i està interessat en conèixer-vos i de parlar una mica amb vos". Digué en Lluís. Aquell senyor tenia un aspecte del vell erudit que els pobles antics adoraven i escoltaven, i no era per menys. La seva veu afeblida per l'edat, era pura retòrica. Tenia el parlar d'un savi. Era el darrer savi que ens quedava a tots els independentistes. Tot i que el sol ja era prou alt com per fer venir aquella xafogor que tenim als Pirineus a l'agost, optarem per sortir fora, a l'ombra d'una esquàlida freixera. Quan fa calor qualsevol ombra és 'agrair. Uns troncs serviren en la desordenada i rònega explanada que havia servit d'hípica de prop de la borda, de taula i cadires. La lliçó fou curta, però magistral. Era i és, car l'esperit mai mor, l'únic patriota que he conegut que actualment estava per damunt de les sigles i dels partits. De la seva retòrica

magistral, justa i compensada, sense fer-se mai pesat, tot al contrari, només en sortia una idea: l'amor al seu país, Catalunya. Era català i actuava com a tal. No tenia perquè amagar-se'n, foren potser tres quarts d'hora, però mai en la meua vida m'he format com en aquell moment. Ell defugia els tòpics en que cau molta gent gran, no exagerava, no era home de contar batalletes. Ell es conformava amb el gra de la sorra que havia aportat a l'independentisme català. M'agradava el seu interès en escoltar-me, sobretot quan li vaig comentar els tristos succeïts del Pi de les Tres Branques d'aquell any.

Ballester, Batista i Roca... i ell, Manuel Viusà. Eren els darrers d'un mateix plançó que dinamitzaren el nostre nacionalisme. Gent sense afany de protagonisme, amb la il·lusió de la llibertat. Sempre, amb molts companys independentistes, ens hem preguntat com gent com en Manuel Viusà no volgué estar a prop organitzant el separatisme. Són líders. El problema d'un líder es que mai no reconeix que ho és, i se'n vol amagar.

Caràcter, fermesa, seguretat, valor... que més en podem dir?

Era l'hora de dinar i quedarem que a la tarda, l'entrevistariem amb el company Eduard Tell que pujava de Barcelona expressament per parlar amb ell. L'entrevista de la tarda es realitzà en dos llocs diferents, en l'obrador d'art pel vespre i en un hotel d'Encamp per la nit. L'entrevista fou llarga i distesa, sem-

pre en un to cordial, amable i d'amistat amb els entrevistadors. M'agradava el to patern que li donava a Lluís Morera, relacionat a la família Viusà, degut al seu primer matrimoni amb Joana Viusà. Semblava que era el seu pare, el seu mestre: no era d'estranyar. L'entrevista va ser una altra lliçó magistral que rebérem els tres que allà érem presents. El meu paper era el d'un jove astorat, amb ganes de fer feina. Recordaré el que em a dir durant el migdia, abans de dinar: "Tireu endavant, amb la revista *Fervor* i amb el vostre projecte d'Estat Català". Ens coneixia i per això ens recolzà, i no es que en vulgui fer partidisme, però segur que creia en tota aquella gent jove que no havia vist personalment i que era la gent de les JEC. Ell creia en tot-hom que lluités per Catalunya, fos des d'on fos. Un motiu així és vàlid per a continuar lluitant. Sigui des de l'organització independentista que sigui, però sempre amb un objectiu i una estratègia per a vèncer als bàrbars espanyols. L'objectiu és un, Catalunya tota i la seva independència, sigui al preu que sigui. I l'estratègia és la unió de l'independentisme o si més no la seva coordinació que no cal que sigui dins d'una de tantes sigles de les que ja estem acostumats que apareguin i desapareguin. Són els exemples de gent com en Manuel Viusà els que fan defugir dels sectarismes i de les sigles i els que et fan estimar més la nostra terra.

La seva saviesa, és una llàsti-

ma que no hagi estat recollida de forma escrita, només pel seu contingut didàctic. Sabem que feu una biografia del President Macià, per no gaire més.

Era tard quan donarem per acabada l'entrevista. Ens acomiadarem, estava segur que ens tornariem a veure, però no fou així. La seva tasca i el seu treball nacional en pro del nacionalisme català no ha estat en va. És l'exemple de gent com ell el que ens ha d'animar a continuar endavant. Cada dia sembla pitjor per a nosaltres, però ni els espanyols ni els botiflers podran amb un esperit, forjat per un poble amb més de mil anys d'història. Encara que ens arraconin i ens destrossin com a poble, tal com han fet, fan i faran. Mentre que a Catalunya, de Salses a Guardamar i de Fraga fins a Maó, hi resti un sol català -amb tots els ets i uts- aquesta terra tindrà dret a la seva llibertat. Molta de gent ha mort perquè abandonem la lluita així com així. Senyor Viusà, estigui on estigui, la seva tasca i activitat refermada en l'amor a la llibertat d'una terra no resultaran cap a un camí sense sortida. Car l'única sortida que ens resta ja sabem prou quina és: La independència. El dia en que la sang de la nostra senyera onegi lliurement per tot el nostre país, mirarem al cel i pensarem en tots els que ens han deixat en el camí de la llibertat. Aquell dia començarem a viure en pau i lliurement a la nostra terra, Catalunya. Descansi en Pau. Climent Miró i Tuset - Estat Català. Ω

El matrimoni Olmo, ell de Sevilla, ella d'Anglaterra, regenten des de fa 10 anys la botiga d'efectes navals **Multi Marine** a Portals Nous.

Na Susana Valentí de Salamanca és l'en-carregada de la Botiga de complements de la Llar **Varo** a Portals Nous.

Fa 4 anys que n'Elena Salmon d'Anglaterra regenta la **Botiga Elena** a Portals Nous. N'Elena restaura i pinta mobles antics.

El matrimoni Rosso-Broyard de Bons Aires acaben d'obrir la botiga de menjars preparats **Donya Petrona** a Portals Nous. El seu telèfon 971675144.

A Catalunya sobren banderes... i falten collons

Hi ha un refrany que parla d'uns arbres que, de tan nombrosos, no deixen veure el bosc. A Catalunya passa un fet semblant amb les banderes: hi ha tantes banderes que no ens deixen veure el país, veure que passa al carrer, als pobles, a les comarques...

I no solament les banderes: sobren també els mocadors i xapetes i fins i tot els carnets de catalanitat, d'aquesta catalanitat aigualida o de mostrador, regalada pels cavalls de Troia del pujolisme per tenir d'aquesta manera la quitxalla entretinguda i evitar que no se'ls ocorrin idees massa agosarades... A aquestes alçades ja hauríem de saber que som prou grandets, que les coses regalades, les que no costen gaire de guanyar, no tenen el més mínim valor. Que sobren carnets i falten collons (i ovaris).

A molts independentistes ja el va be aquesta parafernàlia. N'hi ha que porten banderes a les manifestacions o mostren el carnet de català als amiguets i es creuen que d'a-

questa manera ja han complert. I això -és, en el fons, allò que de més negatiu tenen els símbols: la seva funció supletòria i succedània d'allò que representen, d'un autèntic nacionalisme que no renunciés, evidentment a les banderes, però els donés la seva veritable funció: la d'un símbol i prou. Onejar banderes i portar carnets de català no seria tan greu si això anés acompanyat (i algunes vegades es cert, però poques), d'una acció autènticament combativa, de treball diari, d'un compromís real...

Tots sabem que les dretes fan anar la bandera per amagar la cartera. Ara podríem afegir que sovint les esquerres -i els independentistes- fan anar la bandera per amagar que no hi ha collons on n'hi hauria d'haver.

La llengua, l'autèntic símbol

I que hem de fer, és preguntarà més d'un, per tenir un símbol, necessari d'identitat nacional?

L'Alternativa la veiem molt clara: l'autèntic símbol, que no té perquè ser únic però sí capdavanter, ha d'ésser la llengua. El millor que podem fer per demostrar qui som és parlar sempre en la nostra llengua, no renunciar-hi mai.

Ve a compte aquesta recomanació ara que, fa poc a una altra revista, molt més famosa que aquesta, *L'ESTEL DE MALLORCA*, des de les seves pàgines, feia una recomanació totalment contrària al nostre plantejament. La revista esmentada demanava, de cara a les festes de l'estiu, que els joves de les Illes, per demostrar la seva catalanitat... portin mocadors amb l'estelada fermats pel coll. És una manifestació més del que critiquem en aquest article. I que hi ha de mal, és pot preguntar algun lector, en dur mocadors amb estelades? Doncs que amb això més d'un es creurà que "ja compleix", que amb això de portar la bandera s'arregla tot... i no és així. Perquè podem estar ben

segurs que molts de joves mallorquins faran cas d'aquesta recomanació i la posaran en pràctica, aniran a les festes amb el mocador al coll... però podeu estar ben segurs que la gran majoria, a la més mínima abandonaran la seva llengua i és posaran a parlar en castellà -o en alemany!- amb els assistents que en teoria, volen demostrar tantes coses... i els demostren tot el contrari.

No seria millor com a símbol de patriotisme, a les Illes i a València, a Lleida i a Perpinyà, parlar sempre la nostra llengua, no renunciar-hi mai? I si els nostres interlocutors són estrangers, se'ls deixa ben clar que parlem la seva llengua perquè som més intel·ligents que ells, després de deixar-los clar que la nostra llengua i la de la nostra terra és la catalana... i que està per damunt de mocadors i banderes. (Article extret de la Revista *Terra i Ànima*, signat pel seu director **Josep Reñé**. Ω

Fa 4 anys que na Charo González de Madrid dirigeix l'Escoleta d'Infants de Son Ferrer. Són 6 educadores per a 85 alumnes.

N'Aina Adrover de Campos i en Joan Cabot des Puig d'en Valls a Eivissa són membres de la Plataforma per la Llengua a Eivissa. Ens trobarem al darrer sopar d'Alternativa per Mallorca on el professor Josep Palou va parlar del procés incoat contra ell per part de les autoritats mallorquines. El telèfon i fax de la Plataforma per la Llengua és el 961312775, l'adreça electrònica és plceif@iname.com

Temple i rectoria de Portal Nou.

Hem llegit ja fa alguns dies als mitjans de comunicació que les comunitats mal anomenades autònomes (probablement també mal anomenades "comunitats") de les illes Balears, el País Valencià i Múrcia pensen vendre's a l'exterior, en les campanyes turístiques, amb el rètol de "Mediterráneo español". Un dirigent de la Conselleria de Turisme del Govern balear espera -supòs que ingènuament, o dit amb tota la mala intenció- que també s'hi afegeixin Catalunya i Andalusia. Existeix ja la marca, referida a unes quantes comunitats de la part nord de la Península Ibèrica, "España verde". D'"España verde" en formen part Galícia, Astúries i Cantàbria. També deuen esperar (asseguts) que s'hi afegeixi Euskadi.

Si finalment, Euskadi queda fora de la marca "España verde" i Catalunya queda al marge de l'e-

tiqueta "Mediterráneo español" quedarà clar la voluntat d'ambdós països no només de quedar fora d'aquestes etiquetes concretes, sinó, senzillament, de quedar fora d'Espanya.

L'opció, probablement, és la més senyada de totes.

Ara bé, en aquestes circumstàncies, sembla que les autoritats competents -és una manera de dir-ho de la comunitat autònoma -perdonau!- de les illes Balears (i Pitiüses), s'ho haurien de pensar una mica. També seria bo que s'ho pensassin els governants -uf!- del País Valencià, però tots sabem que pensar no constitueix precisament el seu fort.

Precisament l'anterior administració del País Valencià, a càrrec dels socialistes, va promoure la

Mentre ningú no demostrï el contrari l'home és bo per aturalesa. Fins ara cap investigador no ha aconseguit descobrir cap gen que determini la conducta criminal o delictiva. Això ens fa concloure -no és res nou, Rousseau ja ens ho havia dit- que una gran part de culpa dels mals que patim avui en dia és de la societat. Perquè aquesta xarxa social de la qual formam part, des de sempre ens ha imposat unes normes, unes lleis, uns còdis a seguir si volem formar part del sistema.

Ja sabem que "outsiders" n'hi ha per tot -altres quimeres i beneficis tendran-, però els que seguim els dictats d'aquesta cultura a contracor ens hem de sotmetre a moltes coses que molt bé podrien anar-se'n a ca una.

Ara que a la fi la dona comença a alliberar-se de veres d'una discriminació injusta que ve de molt enrere, ara que comença a fer-se sentir, aconseguint els drets que la societat masculista els hi negava, posant peu fiter davant les traves, ha sorgit amb força una altra mena d'esclavatge que provoca greus alteracions en les vides de moltíssimes dones -sobretot joves, i també joves, però en una proporció molt menor-, tant físiques com psicològiques.

Perquè retre culte al cos pot convertir-se en el patiment més gros, en el malson més terrible...

Proliferen les revistes que tenen la barra de fer un concurs anomenat "el culo perfecto" o "las tetas potentes", els programes de tele que donen suport a desfilades de models raquítics i desnudides, els anuncis amb cossos danone i tota una llarga feligrè-

sia d'absurds que tenen com a base idolatrar les mides que imperen actualment. No cal indicar-les, tot-hom les sap.

D'això se'n deriven conseqüències nefastes: vòmits provocats, exercici físic desmesurat -tots els excessos són dolents-, insomni, retocs de bisturí, afegits de silicona, autoestima baixíssima, plors, liposuccions, ràbia, pena, mentides, inseguretats personal, depressió, règims restrictius, suïcidi...

Molta gent -sobretot dones, com dèiem- no accepten de cap manera aquella lleugera cellulitis que comença a aparèixer, i el dit de greix que s'incorpora al baix ventre és vist com una ingrata presència que s'ha d'eliminar a les totes. A poc a poc les pistoles -les de carn, és clar- sembren el pànic entre la població femenina i les arrugues passen a convertir-se en l'enemic a combatre i exterminar costi el que costi.

El que abans era símptoma evident d'alguna anormalitat ha passat a ser considerat una espècie de gesta que rep molts d'elogis i gairebé l'aprovació unànime. Sembla estrany però pel que he pogut comprovar és així. M'explic. Una dona embarassada, de més o manco una trentena d'anys xerra amb una coneguda seva i li diu, més contenta que no sé què, com si fos una benedicció:

-- Aquest mes m'he aprimat un parell de quilos.

I la coneguda respon, sense evidenciar desconcert:

-- Ah sí, que bé, ja m'agradaria a jo!

Davant aquesta conversa que més bé pareix un diàleg kafkià,

em qued una mica allucinat i començ a reflexionar sobre tot això que ara he posat damunt el paper. Naturalment mai no es pot generalitzar; ara bé, fets com aquests són indicadors de que alguna cosa passa, serveixen per fer-nos una idea dels extrems als que hem arribat degut, com dèiem, a la dèria aquesta de convertir-nos en presoners de nosaltres mateixos, perquè no hi ha captiveri pitjor que el que s'imposa un mateix per mor d'uns altres. L'antídoto més eficaç per aquest verí de fi de mil.lenni és, en gran mesura, l'autoestima. Cada persona és com és, i contra les lleis naturals poca cosa hi podem fer per sortir-ne victoriosos, com no sigui acceptar-nos tals com som o bé intentar canviar, sempre dins les nostres possibilitats, amb els mètodes correctes i dins uns límits que no impliquin el més mínim perill.

Moltes dones, afortunadament, s'han alliberat del domini i l'opressió d'uns desgraciats que sols per ser del sexe contrari es creuen superiors i amb el dret de maltractar-les.

En canvi, en part per la forta pressió social, en part per voluntat pròpia, tal vegada aquestes mateixes dones han caigut dins les xarxes malignes del culte excessiu a la bellesa, millor dit, a la recerca d'una bellesa fictícia, irreal, impossible, utòpica...

Amb tot, que ningú pensi que hem de ser uns deixats, però recordem-ho: entre poc i massa sa mesura passa.

No seria millor i molt més recomanable cercar la bellesa interior? Pere Joan Martorell (de la Revista *Lloseta*) . Ω

"Mediterráneo español"

marca "Mediterrània", que podria incloure, sense cap tipus de problemes, el conjunt dels Països Catalans. Si es vol, la inclusió es produiria d'una manera asèptica, però tendria lloc en català, i sense marques de nacionalisme espanyol parafrangista. El govern -diguem-ho així- d'Eduardo Zaplana va tenir, emperò, la iniciativa primerenca de carregar-se això de "Mediterrània", amb el mateix entusiasme amb què ara s'ha apuntat a això altre de "Mediterráneo español".

Al capdavant de la conselleria de turisme del Govern balear, González Ortea també deu xalar amb aquesta denominació. Són tan nacionalistes que no saben com fer-s'ho perquè totes les marques que treuen tenguin una inequívoca

inclinació espanyolista. Segons els comentaristes més impresentables de la caverna espanyola, els nacionalistes són els catalans, els bascos i, eventualment, els gallecs. Els governants espanyols, els representants dels partits polítics espanyols, en canvi, de nacionalistes, no en tenen ni un pèl. Això de "Mediterráneo español" els deu sonar, probablement, com una mena de rètol neutre, imparcial, sense gaires connotacions, no marcat políticament.

Aquesta serà una bona ocasió per veure la classe empresarial illenca relacionada amb la principal activitat econòmica de les illes Balears i Pitiüses com reacciona. Ara tendrem ocasió de veure si els hotelers es rebel·len -com pertocaria- davant la politització ultra-

nacionalista d'aquesta marca impresentable, o sí, contràriament, ja ho troben bé, s'ho empassen i fins i tot s'hi anuncien sota el seu aixopluc.

De la reacció dels hotelers davant aquest bodrio podem deduir el seu grau d'independència, el seu grau de capacitat de decisió i fins a quin punt té cap credibilitat la seua capacitat de lideratge i de constituir un motor socioeconòmic per a les illes Balears i Pitiüses.

Si quan es publiqui aquesta columna, això de "Mediterráneo español" encara continua com a projecte en marxa, es veurà el cutrerí ambiental vigent al nostre país. Com que em tem que anirà així, permeteu-me aquesta nota de pesimismo.

Si s'hi hagués afegit Catalunya, ja ens podríem suïcidar. Col·lectivament. I en sentit metafòric, naturalment. Ω

Bernat Joan i Mari

Població segons nacionalitats a l'Estat espanyol: "Espana", estat plurinacional

Si l'Estat té uns 40 milions, veiem com: (un 26% de la població): més de 6 milions al principat, uns 4 al País Valencià, vora 800.000 a les Illes més els pocs milers de la Franja i el Carxe. Més de la meitat són catalanoparlants habituals, o sia, cap al 15% dels ciutadans espanyols, pensen en català /quasi 1/6).

-Les dues Castelles més Madrid, tret de Lleó que és una altra nacionalitat distinta, fan més de 8 milions, un 1/5 o un 20% de la població estatal. Es tracta de l'única àrea de l'Estat estrictament castellano parlant: són un 1/5 de l'Estat.

-Aragó fa més d'un milió (un 3%).

-Euskalherria sota ocupació espan-

yola (Euskadi i Nafarroa,) més de dos milions (un 6%).

Astúries més Lleó i Cantàbria, més de 2 milions i mig (més d'un 6%).

Galitza quasi 3 milions (més d'un 7%).

-Al-Andalus (Andalusia més algunes comarques limítrofes) fan més de 7 milions (devers un 18% de la població, quasi 1/5 part).

En resum: Els Països Catalans som ja fa anys la principal nació sotmesa a l'infecte Imperi espanyol. Sols ens cal integrar als forasters. A més tenim 1/3 de la producció, exportacions, paguem 1/3 dels impostos i guanyem 1/3 de les medalles esportives internacionals. Però no tenim seleccions pròpies ni cap

autonomia fiscal real. L'Imperio és manté del que ens xucla i prou. Som el 26% dels ciutadans espanyols.

Castella és la segona nació: sols el 20%.

Andalusia la tercera: el 18%.

Galitza (unificable amb Portugal: Portugalitza), la quarta, més d'un 7% del súbdits de l'Imperio.

Astur-Lleó la cinquena, més d'un 6%.

Euskal-herria, la sisena (però la més cohesionada nacionalment, amb un 6%).

Canàries la setena, amb un 4% d'àrea demogràfica berber (unificable amb Barberia).

Aragó la vuitena, amb sols un 3%.

Després queden els gitanos, escampats; els occitans de la Vall d'Aran i els àrabs de Ceuta/Septa i els immigrants.

Jaume Talaferro. Ω

A Rússia no hi ha llibertat

Ha estat unes setmanes a la redacció de l'ESTEL, ens ha ajudat en la manipulació dels enviaments, en la neteja de la casa, en les nostres aventures i entrevistes pels pobles i ciutats de Mallorca: és en n'Igor Sysa de Voronezh, una ciutat d'un milió d'habitants a 500 quilòmetres de Moscou. És professor de llengua castellana però no exerceix des que l'any 1990 va participar en un Congrés del Partit Marxista Obrer a Moscou i va criticar la línia política del partit que es fundava en el capitalisme de l'Estat d'Antoni Cliff. Per això el depuraren i ara fa feina a la Biblioteca d'un centre regional de rehabilitació infantil a Voronezh.

Per lo que veig, a Rússia no hi ha llibertat d'expressió.

No n'hi ha, no pots escriure allò que penses, ni tan sols pots discutir les idees dels jerarques. Si ho fas, te depuren i no te donen feina, llavors la família t'ha de mantenir, si és que en tens.

A Rússia no pots comprar periòdics o revistes estrangers.

És així, només els mitjans de comunicació russos i les versions rus-

ses de *Play Boy*, *Cosmopolitan*, *Elle*, i poques més. Un 2% de rics tenen antena de TV per Satèl·lit, i el 10% tenen vídeo, la resta només poden veure la TV russa on abunda la publicitat de les grans companyies nord-americanes. Veiem pel·lícules i serials mexicans i brasileres que duren anys i més anys.

Els supermercats hi ha productes a bastament?

Abans hi havia supermercats, ara hi ha botigues amb molts de productes, però hi ha pocs diners per comprar-ne. Els preus del menjar se multipliquen per 10.000 i els sous només es multipliquen per 1.000. El 80% de la població a Rússia passa fam.

I això no té remei? Rússia te molta terra i moltes colònies.

Avui no tenim colònies. Totes han aconseguit la independència. De totes maneres, la producció agrícola russa ha baixat el 60% els darrers anys i ara hem d'importar molt de menjar. La culpa és del canvi polític de l'any 1990. Abans els anys vuitanta hi havia un programa d'alimentació que anava prou bé. A Rússia es sembla, però a l'hora de la collita, les màquines estan

espanyades, no tenen benzina o no tenen temps. La meitat de la collita és perd i llavors la gent passa fam.

Per lo que veig, a Mallorca es viu molt millor que a Rússia.

El salari mínim a Rússia és de 1334 ptes. al mes, amb això la gent no se pot comprar un cotxe, ni una casa ni res. Només pot menjar i poc. A les carreteres russes hi ha pocs cotxes, la gent viatja en tren o en autobús.

Quina és la teva religió?

Som ateu, d'idees anarquistes, jo lluit perquè Rússia surti de la marginalitat, perquè un universitari cobri més que un sergent de policia, per tenir la llibertat que teniu els mallorquins d'editar revistes i periòdics independents de la ideologia oficial de l'Estat que diguin la veritat i puguin denunciar l'opressió que patim per part de l'Estat. Jo lluit perquè els treballadors puguin tenir autèntics sindicats i partits polítics com teniu a l'Estat espanyol.

Per aconseguir això fan falta partits polítics, fa falta democràcia. No tenim democràcia ni partits polítics, només hi ha el sistema de l'Estat, una espècie de dictadura militar que ho té tot controlat. Ω

Mateu Joan i Florit

Història social i política de la llengua catalana: un llibre per conèixer la nostra història com a comunitat lingüística

L'any 1996 apareixia al mercat l'obra de Francesc Ruiz, Rosa Sanz i Jordi Solé Camardons *Història social i política de la llengua catalana*, publicada per l'editorial 3 i 4 del País Valencià.

Els autors, tots tres professors de llengua catalana amb un ampli bagatge en el camp de la didàctica de la història i de la situació actual de la llengua catalana, ens ofereixen una història sociolingüística de la comunitat catalanoparlant des dels orígens fins al segle XX.

Tot i que el llibre està pensat, en un principi, per a alumnes d'ensenyament secundari, pensem que, certament, és de l'interès del públic en general preocupat per la història social

de la llengua catalana, és a dir, interessat per la història sociolingüística dels Països Catalans.

El llibre defuig d'utilitzar llistes d'autors i obres literàries, i fa, en canvi, una recopilació sintètica, però alhora rigorosa, dels esdeveniments que han anat configurant la realitat sociolingüística dels Països Catalans. En aquest sentit, són d'especial interès els textos que il·lustren els diversos capítols del llibre. Així, trobem històries inventades de persones que no han existit, però que reflecteixen a la perfecció el context sociolingüístic del període històric que s'analitza. És molt atractiu el personatge de Laura Dalmau, ja que ens permet reflexionar sobre quin és el futur de la llengua

catalana, el futur de la nostra comunitat lingüística. Per contra, també trobem les biografies i el pensament de personatges tan significatius des del punt de vista sociolingüístic com Baldiri Reixac o Cristòfor Despuig, un tortosí que en el segle XVI defensava la unitat lingüística de la llengua catalana i que advertia ja del perill, aleshores més hipotètic que real, d'assimilació lingüística i política que podia patir el nostre país (els nostres països) per la pressió de la llengua castellana i de Castella (una Castella que estava creant l'Espanya uniforme i uniformadora que després hem patit).

En definitiva, una obra interessantíssima i amena per conèixer la història social i lingüística dels nostres Països Catalans, una història realment nacional que ens permet tenir arguments per defensar un futur per a la nostra comunitat lingüística. Ω

Pere Mayans Balcells

Auca de Verdager (1845-1902) L'home de la Renaixença que mereix més coneixença

- 1.- Un disset de maig ve al món, Verdager, mira per on!
- 2.- Al poblet de Folgueroles on aprèn les beceroles
- 3.- Es un noi dels més trapelles que organitza Caramelles
- 4.- Amb sa mare, dalt l'ermita, sent la Musa que l'invita
- 5.- I un bon dia, fet i dit! se'n va a Vic tot decidit
- 6.- On s'expliquen en llatí que li costa de pair
- 7.- Hi llegeix a gavaldals autors clàssics immortals
- 8.- Fa amistat amb en Collell, un vailet lletrut com ell
- 9.- A can Tona com treballa amb els grans i amb la quitxalla!
- 10.- Fins que no sent cantar el gall, no abandona el seu treball
- 11.- A vint anys als Jocs Florals obté èxits triomfals
- 12.- S'hi presenta amb barretina; més d'un galta ple rondina
- 13.- Al Desmai, amants de l'art amb ell funden un esbart
- 14.- En un any de mil temperis, Mistral diu: "Marcel.lus eris"
- 15.- Primer, missa vol cantar entre un dolmen i un altar
- 16.- A Vinyoles, de vicari, versos fa i passa el rosari
- 17.- Fins a perdre-hi la salut i el lloer li queda eixut
- 18.- El doctor li recomana que s'embarqui vers l'Havana
- 19.- I renoi que bé li va, quin remei el viatjar!
- 20.- Car L'Atlàntida s'ho val pel que té de genial
- 21.- Se'ns hi narra sàviament la dissort d'un continent
- 22.- Que encoratja el gran Colom a volar fins al Nou Món
- 23.- Dedicada va al Marquès que al palau amb goig l'ha pres
- 24.- De moment tot li va bé, ha de clergue i d'almoier
- 25.- I escriu rims característics com Idil.lis i cants místics
- 26.- O com l'Oda a Barcelona que l'Ajuntament pregona
- 27.- Viatjant per tot Europa amb Don Güell esmorza i sopa
- 28.- Al costat de grans prohoms també es queixa al rei Alfons
- 29.- Quan publiqui Canigó causarà admiració
- 30.- Hi relata amb molt d'estil l'aventura de Gentil
- 31.- Heroi mític català que amb els moros guerreja
- 32.- A Ripoll rep de Morgades les més fortes abraçades
- 33.- De la terra enamorat ecriu Pàtria i Montserrat
- 34.- Mes la lira ja no aguanta en tornar de Terra Santa
- 35.- I ara l'home se'ns despista, se les dona d'exorcista
- 36.- La Duran amb dues filles fica el nas a Can Comillars
- 37.- El Marquès al Bisbe crida i preparen la sortida
- 38.- Disgustat per l'embolic va a la Gleva, prop de Vic
- 39.- Per posar remei al dany escriu Roser de tot l'any
- 40.- Que se'n torni amb les Duran un escàndol ho creuran
- 41.- "A divinis" l'ha suspès Don Morgades i ell, ofès,
- 42.- En defensa pròpia escriu on ens conta com no viu
- 43.- Penitent i solitari ha collit Flors del calvari
- 44.- A la fi el Bisbe el perdona i diu missa a Barcelona
- 45.- Però a Betlem ja no és qui era ni en ple bosc, a Vallvidrera
- 46.- On morí el 1902, sense un ral, tuberculós
- 47.- D'ell ens queda un gran record: una llengua que no mor
- 48.- Per això som i volem ser molts Amics de VERDAGER!

Sa dona és temptadora

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR. Tlf. 971 66 53 36

Cada persona quan neix,
Tindrà lo seu natural,
Això ho té cada qual,
De lo seu farà el seu feix.
Se serveix de ell mateix,
Segons s'idea formada,
Dins sa mateixa fornada,
És pa no és es mateix.
Dins cada persona hi ha,
Molt diferent esperit,
Un lo tindrà adormit,
S'altra no és pot comportà.
En sa vida lluitarà,
Cercant noves aventures,
En negoci i escultures,
En dones s'inclinarà.
Si fa feina en companyia
De gent jove se pot dir,
I confiança tenir
Se fan l'ullet pes camí,
Se confiança se cria.
Per poder sortir plegats
I a conions amagats,
Se seva hora se cita.
Aquest cas ha succeït,
En és famós president,
En Clinton tenim present,
L'amo dels Estats Units.
Que mesclaren els envits,
Amb sa garrida becària,
Que molt prop d'ell treballava,

Ningú va sentir aglapits.
Amb molt secret se va fer,
Sa tan rica funció,
Ella ben plena d'amor
Es president atragué.
Com que és persona de bé,
I es càrrec que va ocupant,
És un senyor rellevant,
Que benefici en trauré.
Es president no pensava,
Que es fet tant se divulgà,
Ell en secret se guardà,
Com una cosa sagrada.
De fet ell ho ignorava,
Sa dona, de que és capaç,
Te cerca penjar és llaç,
Com caçador d'abeurada.
Sa dona s'ha de lluitar,
Per poder aconseguir-la,
D'ella aprofitar-se,
Fins que t'arriba a embafar.
I llavors l'has de deixar,
I oblidar el passat,
El qui així ha obrat,
Un premi gros va guanyar.
Molt de disgusts te darà
Sa dona determinada,
Que per tu s'ha aixencada,
Per gust poder-te donar.
Ella estudiarà,
Des treball és benefici,

I dins un molt gros judici,
Un moment te tirarà.
Sa dona un altra temps,
Feia feina a fora vila,
Atracada a sa família,
Eren casos molt corrents.
Tenia entreteniments,
Amb missatges o veïnats,
S'havien enamorats,
D'amagat de altres gents.
Sa naturalesa és,
Un instint ben natural,
El posseeix cada qual
Es cosa que encalenteix.
Per això mos succeeix,
Un gros enamorament,
Que atreu a tota sa gent,
Tant si és pobre, com marquès.
Es ritme ha canviat,
Sa gent està instruída,
Han deixada sa consigna,
Que usar en temps passat.
Aquests tems s'ha transformat
De cap a un modernisme,
Ningú no tem a l'abisme,
A que estam exposats.
Dins feines oficials,
Fàbriques i empreses grosses,
Per tot ells empren ses dones,

pels treballs més delicats.
Allà fan grans amistats,
Viuen ben acomodades,
Vestits nous, ben escotades,
Els homes van excitats.
Si se jove que es casà,
Amb home picapedrer,
De fuster o de ferrer,
Carregat de brutor va.
Quan a ca seva anirà,
I sentirà se pudor,
Li pega gros estupor,
A ell no s'atracarà.
Se'n anirà perfumada,
Amb so cap ben pentinat,
Amb calçat, modernitzat,
Calça negra, *elegantada*.
Quan davant l'amo se planta,
O qualche jove empleat,
És un moment de combat,
És pes cau, de sa balança.
Sent jove, és president,
Elegant i ben plantat
De vestit ben arreglat,
Enamora al jovent.
Sa dona aquell moment,
Li entra sa temptació,
De s'home canviar-lo,
Això se fa molt present.
Sa dona a dins el mon,
Molts d'homes ha fet temptar,
Si és guapa i arreglada va,
Enamora tot lo món.
A tothom dona trastorn,
President i magistrat,
A dins l'Església l'abat,
I els polítics que molts són. Ω

Poemes des de l'Hospital

A ma mare

El jovent que puja ara,
Futurs homes del demà,
Un consell jo los daria
Si em volguessin escoltar.
A banda la Mare Verge,
Mare, una tan sols hi ha,
Que de nosaltres te cura
Tan de menuts com de grans.
És per això i molt més,
Que l'haveu de respectar,
I alhora també estimar-la
I correspondre com cal,
Que les mares tot ho donen
Sens res a canvi esperar.
Procureu fer-la contenta,
No la fassiu enfadar,
Que la meva ja és velleja,
De l'avior al llindar.
Per mor de perdre ma feina
Un clau clavat duu al cor,
Al veure que sols puc dar-li,
Amor i comprensió,
I per afegitò, les gràcies,
Mare, tu ets la millor. Ω
En Vicenç de son Rapinya

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
..... C.P.....
Població.....
C.I.F. Tel.....

M'interessa una subscripció
ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

Himne Sami (Lapó)

Lluny del nord, sota el gran ós
Sápmi (Lapònia) revela el seu misteri:
Inacabables carenes,
Eterns llacs i aiguamolls,
Penyals, tundra i cims pelats
Estenent-se vers el cel;
Rius que s'escolen, boscs que remoregen;
Rocams d'un gris acerat
Grans ones i brams dels mars.
El nostre pare antic
Aconseguí vèncer l'adversitat
Nació! Deixeu-nos confondre els enemics
Amb nostra paciència i tremp.
Incansables fills del pare Sol!
Els repressors no poden guanyar
Si acaronem nostra llengua d'or.
Atresoreu els mots dels nostres óssos primers:
Sápmi per als sámi!
(Lapònia per als lapons!) Ω

PROU d'IMPOSTOS! ABUSIUS

- :- Prou de peatges a les autopistes!
- :- Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
- :- Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
- :- Prou a la vergonya de la RENFE!

PERQUÈ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS

